

SVATÝ VÁCLAVE!

Rytíři tvoji, připraveni k boji,
přísahu skládáme na svatou korouhev tvou:
tělo, svět, ďábel, nic nás nerozdvojí,
radostně půjdeme, pluky tvé kam jen se hnou.

Na nebe vzatý, vévodo náš svatý,
přehlédni vojsko své, požehnej křížem svůj lid,
políčka, lesy, paláce i chaty,
vypros nám od Boha milost a sílu, tě ctít.

Vždycky a všude milovat chcem chudé
jako ty, potajmu, křesťansky, pro Boha jen,

poněvadž láska ze všeho nám zbude,
všecko pak ostatní přelud a marný jak sen.

Jedno snem není, když se všecko mění:
Spasitel svátostný, skutečný, přece však skryt,
hotový dáti život bez prodlení
každému, kdo jen chce růsti a blaženým být.

Václave kníže, skloň se, sestup blíže
k národu českému uprostřed všelikých běd,
s Kristem a s tebou, zbaven bludů tíže,
ať žije v pokoji nových zas tisíce let!

JAKUB DEML.

I SRDCE SE CHCE MODLIT

(Kurs vnitřní modlitby 7.)

Vnitřní modlitba ovívá mysl lidskou kolem Boha jako kolem její osy. Pravdou žije mysl naše, protože pravda jest jejím vlastním předmětem. Ale, jako jsme řekli, že jest oprávněna modlitba ústní a obřady, jimiž dáváme v poddanství i smysly své, podobně nebyla by úplná ani vnitřní modlitba, kdyby jen myslí obcovala s Bohem. Člověk není jen myslí, není jen rozumem. Má i svou dychtivou stránku, má svou vůli, již často označujeme slovem srdce. Běříme proto i my zde slovo srdce jako symbol citového, dychtivého života.

Tak přicházíme k další formě vnitřní modlitby, kterou zovou učitelé duchovního života modlitbou afektivní neb citovou. Úmyslně volil jsem v češtině jiné slovo, totiž slovo modlitby vznícené, protože slovo modlitba citů nemá mnoho důvěry, jelikož se tím rozumívá snění, rozněžnění, úkony kolikrát i dychtivé části smyslové.

Ani sv. Jan od Kříže, ani sv. František Saleský se nezmiňují o tomto způsobu vnitřní modlitby. Svatá Terezie však docela jasně a zřetelně o ní píše a rozlišuje ji i od mystického nazírání i od pouhého rozjímání. A rozeznává vedle toho ještě dva její stupně, a to modlitbu zanícenou a pak modlitbu zjednodušenou, neboli, jak praví, modlitbu ztišení.

Tato forma modlitby vnitřní jest velmi oprávněna. Dlouho člověk rozjímal. Pravdy věčné naplnily duši, duše jest jakoby proniknuta jimi. Rozum zakouší částečné blaženosti. Co přirozenějšího, než že i vůle se zvedá k této pravdě, již pojímá jako své dobro. Rozum totiž pudí přirozeně vůli ke chtění toho, co shledává pravdivým a dobrem pro vůli.

Modlitba vznícená uvádí právě více v činnost dychtivou stránku lidské duše. Nepoddávejme se však omylu, jenž je tu hned na blízku. Vznícená modlitba neodstraňuje činnosti rozumové, přemítající. Jen ji jaksí omezuje, jen z ní těží a na ni buduje. Jen připravuje cestu lepšímu a hlubšímu poznání, i rozumovému, pravd, jež jsme prožili svou vůlí.

Jak se přichází k této modlitbě a kdo se jí má oddati? Pravidlem tu jest, nečiňme ničeho bez rady s duchovním vůdcem. Zkušený duchovní vůdce pozná ihned podle určitých známek, jak daleko je duše pokročilá a zda jí může

klidně poraditi tuto vyšší modlitbu. Pro ty ovšem, jež Duch svatý si vede tak, že ani sami nevědí, jakým vlastně způsobem rozjímají, kteří jdou prostě za hlasem svého srdce, tato pravidla nejsou. Jsou jen pro ty, kteří nemají jistoty, aby se jejich začínající duchovní život nezvrhnul v mletí na prázdno obrazivosti neb citovosti, jak praví svatá Terezie.

Když pravdy přešly takřka do naší krve, když cítíme takřka Boží velikost, blízkost, dobrotu, když nás přemítání unavuje a duše nechce všemi směry se rozlétávati, když touží spočinouti v jedné kráse Boží, je to znamením, že jest duše připravena dáti i touze své, dychtivosti své, lásce své, vůli své její část, že možno jíti bez obavy.

Nedojde ale nikdo k tomuto ponoření se v Boha, kdo ještě hoří světu a jeho sladkostí. Proto, kdo ještě zápasí o to, co jest jeho nejlepší dobro, kdo se potácí mezi Bohem a věcmi stvořenými, necht' nepřistupuje k této modlitbě. Nemůže ji prováděti, protože není jeho duše dosti ztišena. Jen vůle není ještě dosti soustředěna v Bohu a bez tohoto soustředění jest modlitba zanícené vůle Bohem nemožná, bez opravdového zapálení duše Bohem jest dychtivá láska k Bohu jen láskou estétskou, láskou hodně sobeckou.

Nemůže obcovati klidně se svým Bohem srdcem svým ten, jehož srdce má ještě mnoho zájmu na sobě. Proto, kdo chce očistiti modlitbu svou, kdo chce se jí povznést a srdce své zcela zapáliti, utiňuje burácející žádosti, vysušuje sebelásku, aby srdce bylo připraveno na oheň Páně, jenž přijde nečekaně a zažehne je.

Ano, když je srdce vyčištěné, když je srdce připravené, tehdy stačí jen nějaká myšlenka, tehdy stačí jen jiskra a již vůle a láska naše hoří. Protože pak láska jest od Boha, protože pak láska jest ohněm, činí duši naši nanejvýše způsobilou, přizpůsobiti se Bohu co nejvíce, sjednocovati se s ním co nejúžeji.

Proto jest modlitba vznícená, abych tak řekl, nadpřirozený život dychtivé části naší duše, jest nadpřirozený, zvýšený život naší vůle. Vůle, jejímž předmětem jest dobro, jako nikdy nemůže nemilovati, když jest zcela proluta dobrem nejvyšším, když rozumem jest uvědoměna o tomto dobru, chce, miluje celým bytím svým toto dobro nekonečné. Miluje je, klaní se mu, děkuje mu, raduje se z něho. Tyto chvíle čisté svaté radosti jsou největšími slastmi, jaké duše v tomto stavu může vůbec zažiti. Vše pozemské jí mizí. V Božím dobru, jež takto prožívá, vidí ubohost všeho, maličkost, pomíjejícnost a klamnost všeho a tak tím více přilne ke svému Bohu. Toť také znamením, že modlitba vznícená jest skutečností a že není šálením. Když duše vstane od této modlitby posilněná k větší lásce k Bohu a bližnímu, když trpělivěji snáší příkon, když horlivěji slouží Bohu a bližnímu, jisto je, že s ním opravdu žila, že se s ním opravdu vůli svou živě spojovala. V tomto dobru Božím, v tomto prožití velikosti a dobroty Boží vidí člověk také jako v zrcadle své chyby a své nedostatky. Jako žhavým poledním sluncem ozářená propast jeví se rozjímajícímu jeho vnitřní stav a zřetelně vidí, jakými cestami má se nyní ubírat, aby se přiblížil i skutky tomu Bohu, jemuž se nyní přiblížil ve své lásce.

Modlitba tato jest hovorem dvou srdcí se upřímně milujících, jest hovorem dvou srdcí, jež si vzájemně dobře rozumějí.

Proto není těžké určit a najíti předmět tohoto rozjímání. Dobrota Boží, jeho vlastnosti, naše povinnosti k němu i denní povinnost našeho stavu, do něhož nás Bůh postavil, vše, vše nám v těchto okamžicích mluví o Dobru nejvyšším, o příteli jediném a věrném. Velmi plodným předmětem tohoto rozjímání jest Ježíš Kristus ve svém životě a v svém utrpení. Jak nás strhuje srdcem Narození Páně, jeho smrt, ustanovení nejsv. Svátosti! Proto se tato modlitba hodí velmi dobře právě pro modlitbu breviřovou, pro modlitbu při mši svaté. Jak lehko se duše zaněcuje rozjímáním lásky Páně v nejsv. Svátosti, jak sladké jest ponořiti se do ticha Ježíšova Srdce při mši svaté. Jiné rozjímání jest při modlitbě breviřové a při liturgii dosti obtížné. Tuto modlitbu možno však lehko konati. Stačí dáti se zapáliti nějakým veršem, stačí jen se hluboko zadívati do Lásky Páně a duše celá sálá jako plamen ke svému středu.

Dobré pravidlo podává P. Surin (Cat. spir. T. II. VII. part. c. 1). Nepřecházejme k jinému předmětu, dokud jsme dobře nevyužili předmětu jednoho. Neodstupujme od jednoho předmětu, dokud jsme opravdu nepocítili jakéhosi zdokonalení. Ti, kteří přeletují z jednoho předmětu na druhý, jistě se nemodlí modlitbou vznícenou, nýbrž nervosně přeletují svým citem, hledajíce sladkého medu, ne Boha.

Není to tak těžké ponořiti se vůlí svou do svého Boha, není to tak těžké srdcem se rozhořeti k Bohu, svému dobru. Nesmíme hledati Boha příliš daleko. Poslechněme rady sv. Augustina, jenž všude Boha hledal, až jej nakonec překvapen našel v sobě. Jen ztišení potřebuje naše duše. Jistého klidu. Spočínme ve svém Bohu. Celou vůlí svou chtějme jeho a pak dejme srdci volnost hovořiti, obcovati s Bohem. Najdeme pak svého Boha hned, protože jest v nás a třeba jen spočinouti v něm.

Nestarejme se, jak s Bohem mluvíti. Když jej věrně milujeme, nebude nám těžko s ním dlíti. Vždyť Bohu stačí jediné slovo, stačí mu jediný pohyb srdce totiž: Láska. Hovořit s ním jako s Otcem není těžké. Jen naučiti se tomu musíme, naučit se musíme odnaučovat se hovořiti s Bohem jakoby oficielně, chladně jen rozumem a jen úvahami. Odnaučit se musíme hovořit s ním jen přirozenými city a naučit se musíme mluvíti s ním láskou nadpřirozenou, jež hledá ho každým úderem srdce, jež živě chce jen jemu sloužiti a jež hledá ve velikosti a dobrotě Boží utvrzení své, lásky a cestu jak stále víc a více Boha milovati. A tak končí i tato rozjímavá modlitba rozhodnutím a předsevzetím, jež jsou tím přesnějším a tím klidnějším, čím více jsme opravdu prožili, že On jest Láskou nejvyšší, že On jest Láska sama a dobro jediné, celé a naprosté Lásky hodné.

P. SILV. BRAITO O. P. V ŘÍMĚ.

MASKY

Umění věčného Boha dalo všemu tvar a podobu. Člověku dal Bůh stín své podoby a člověk se stal odborníkem v maskách. Je nejhlubší ctižádostí člověka, dávatí tvar a podobu. Protože však člověk není Pravdou, místo tvaru a podoby často vyrábí masky s pravdou neshodné. Z té půdy vyrostla všechna zkáza duchovní v dějinách lidstva.

Je zajímavé sledovati v evangeliích, kolikrát je zaznamenáno neobyčejné vzrušení v řečích Božího Syna, jež evangelisté označují slovy „volal, volal hlasitě“. Ve všech případech se zdá, jako by Pán viděl masky nepravdivosti kolem sebe a naráz je chtěl strhnouti. Toužil po lásce lidských duší, a proto ty chvíle jej tak vzrušily, že viděl, jak masky jsou zkázou lásky. Proto sebe nazval Pravdou, proto na výboje lásky poslal Ducha pravdy.

Duch pravdy musí ovládati přirozenou stránku života. Ta zásada nás zde přímo nezajímá, ač pro každou dobu lidstva byla velmi důležitou kapitola o lži, staviteli. Nejdůležitější však je tato kapitola v náboženském životě v každém jeho útvaru.

Duch pravdy musí ovládati náboženský život člověka. Je-li duchovní život bojem, je ve svých kořenech bojem pravdy proti maskám.

Duchovní život je cestou ke sjednocení s Bohem. Sv. Tomáš Akvinský píše (De veritate 1, 7), že Bůh je pravda podstatně a osobně, pravda že je Boží podstatou i osobou: podstatou, protože rozum a podstata jsou v Bohu nejen shodnost, nýbrž totožnost; osobou, protože Božímu Synu se přivlastňuje jméno pravdy, jako nejdokonalejší shodnosti s Božstvím tvůrčím. Když Spasitel řekl: „Já jsem pravda“, znamenalo to v nejhlubším smyslu to, co „Já a Otec jedno jsme“. Když duše spěje k určitému stupni uskutečnění slova: „jedno jsme s Bohem“, vede její cesta přes slovo, Já jsem pravda“. Tak totiž, aby pravdivou byla ve všem, aby odhalovala všechny masky klamavé nepravdivosti. Celou silou pěstuje v sobě pravdu.

Velmi těžkou práci tu má duše začínající. Neboť první cesta ku pravdě je nejkrušnější a viděti pravdu bez masek je sebelásce nejméně snesitelné. Sv. Tomáš vyznačuje masky třemi jmény: přetvářka, pokrytectví pochlebování (II-II. 111.115). Ani na začátku duchovního života nestojí, kdo si neuvědomil tyto tři hráze před pravdou. Kdo nepotřel přetvářku, jež „zevnějškem a úkony naznačuje opak skutečnosti“ — pokrytectví, jež „předstírá jinou osobnost, jako když hříšník předstírá spravedlivého“ — pochlebování, jež „řečí lahodí druhému v úmyslu míti z toho prospěch (Sv. Tomáš, tamt.). I takové bytosti jsou na světě, jež úkony odpozorovanými obrazům svatých, zevnějškem nápadně se lišícím od obvyklosti naznačují svou bohobojnost, ač se nebojí Boha ani lidí; lidé tváříci se na venek velmi spravedlivými, ač jsou postrachem svého okolí; srdce sobecká, svým zájmům sloužící omotáním si druhých kolem

prstu. V jedné jsou to sklony duševní choroby, v jiných jsou to nezřízené sklony přirozené sebelásky, ale nikde tu nelze mluvit ani o začátcích duchovního života. Jsou to pouhé, ubohé masky.

U začátečníků ve skutečně duchovním životě jsou mnohá pokušení a úskalí naznačena slovy: přetvářka, pokrytectví, pochlebování. Nikoli navenek, nýbrž vůči sobě. Obrovská většina křesťanů je v začátcích duchovního života — a zůstane v nich do smrti. Jsou to zatím nevyzpytatelné úradky Boží moudrosti. Proč bychom se poctivě k tomu nepřiznali? Mnohem více své duši prospějeme, než když si svými úkony pokročilých chceme namluvit, že jsme více, neboť pak je velmi pochybné, zda konáme to nejdůležitější, zda totiž plníme Boží vůli. Mohla by to být osudná přetvářka. I pokrytcem může se člověk vůči sobě stát a nepřímou vůči jiným, když bedlivě a neúprosně neměří hloubku a rozsah svých ctností. Může se mýlit za šťastného majitele lásky, trpělivosti, víry, umění rozjímati, ač je pouze duší slabou, která se zdá silnou, protože nemá silného protivníka. A jak si umí člověk málo pozorný řeči vnitřní lahodit, aby z toho měl prospěch uspokojení a určitého pohodlí, o tom by každý z nás mohl napsat knihu.

Pohled na pravdu o nás vždycky nějak zabolí. A právě proto je třeba bedlivě a pronikavě přihlížeti, aby se na duši neutvořila maska, když jednou se vůle odhodlala jíti bezohledně za pravdou; aby ovšem především na duši nezůstala, aby opravdu byla stržena. Teprve tehdy se otevře cesta Bohu do duše ku práci, o níž sv. Pavel praví: „Bůh dal vzrůst“. Musíme přesně vědět, co jsme, a naše vědění, naše přesvědčení o nás musí odpovídati skutečnosti. Proto se Boží Syn vtělený tolik nabojoval proti farizejství. Věděl, že je to překážka horší nežli kterýkoli hřích. Uznáný hřích působí bolest a hledání Božího milosrdenství ničí sebelásku a sobectví, kdežto farizejství je souhrnem trojí hráze proti pravdě a proti Bohu, živí sobeckou sebelásku.

Duše pokročilá, očištěná a stojící pod vlivem božského světla není ještě zbavena nebezpečných útoků přetvářky, pokrytectví a pochlebování. Někdy se nám zdá až pravdě nepodobným, co čteme v životech vyvolených a pokročilých o bojích v tomto směru. Jak úpěnlivě volali o světlo, jak se báli klamu na svých cestách, co vypravují o útocích odvěkého nepřítele pravdy. Anděl temnoty v rouše anděla světla nepřímou i přímo se snažil zmásti je, aby sebe a jeho měli za to, čím nebyli, aby jim vnukl city blahého sebevědomí o velikosti duše jejich. Proto tak úpěnlivé volání po světle a pravdě, proto tak usilovná snaha po snížení sebe a nedůvěře v sebe, proto konečně osvobozující poznání, že „pokora je pravda“, že pokora je udržívá v pravdě.

Když pozdvihneme zrak a chceme pozorovati u dokonalých cestu v pravdě za Pravdou, nebo jejich sjednocení s Pravdou, vidíme klid, přestaly v tomto ohledu boje. A na první pohled se zdá velmi divným, když zároveň zjistíme, že „zmizeli“ též oni sami, že na všechny otázky po nich slyšíme odpověď, kterou sv. Terezie tak řekla: „Bůh postačí“. Sjednocení s Bohem, znají pouze Boha, jemu dali vše, od něho mají všechno: „Již nežiji já, žije ve mně Kristus“.

Prakticky se tato cesta v pravdě dá říci tak: O sobě co nejméně mysliti, o Bohu co nejvíce. — Tím jsou již předem vyhrány všechny boje s útočícími nárazy přetvářky, pokrytectví a pochlebování. Bůh bude před zrakem duše vždy náležitě oceněn ve své velikosti a my ve své nedostatečnosti. Až pochopíme, že Bůh je opravdu všechno a my že ve svém úsilí nejsme proti němu nic, pak tato pravda nás povede za pravdou duchovního života a ku Pravdě. Neboť divy své moci koná Tvůrce z ničeho. Přetvářka, pokrytectví, pochlebování předstírají něco, třeba i pomocníka, jenž Boha jaksi podporuje, a Bůh žárlivý vidí překážky své lásky. Tak životně důležité je úsilí o pravdu a pravdivost v duchovním životě.

P. EM. SOUKUP O. P.

LITURGIE SVÁTOSTÍ

Nejužšího spojení s oslaveným Bohočlověkem docházíme ve svatém přijímání. Přichází k nám pod způsoby svátostnými sám zdroj veškeré svátosti. Proto je třetí svátost nejsvětější svátostí. Poněvadž se připravuje na oltáři při slavení novozákonní oběti, nazýváme ji také svátostí oltářní.

Svaté přijímání je nejdokonalejší účastí na svaté oběti mešní. Až do čtvrtého století přistupovali ke stolu Páně všichni věřící, kteří byli přítomni mši sv. Od té doby se stávalo denní svaté přijímání zjevem stále řidším, nejprve na východě, pak na západě; věřící přijímali ještě aspoň o třech Božích hodech, až posléze od třináctého století stalo se zákonem a povinností všech dospělých věřících, přijímat aspoň jednou za rok, o velikonocích, svátku nového života, na nějž se připravovali v době postní.

Věřící prvních dob nedovedli si představití svaté přijímání jinak než jako obětní hostinu a máme četná svědectví, jak by bylo bývalo nemožno oddělití svaté přijímání od mše svaté. Působila tu první horlivost, poučování apoštolské a zvyk. V živém a hlubokém pochopení mše svaté zdálo se jim něčím násilným a nepřirozeným odloučití se od kněze při požívání obětní hostiny, když se s ním účastnili podávání oběti.

Přijímání při mši svaté není ovšem příkázáním Božím ani církevním. Dokud bývalo zvykem přijímatí pod obojí způsobou — a bývalo tomu tak na západě u laiků až do třináctého, částečně až do čtrnáctého století — udržovalo se také přijímání mezi mší svatou. Teprve jak mizelo přijímání pod obojí, zakořeňoval se zvyk přijímatí mimo mši svatou, poněvadž tělo Páně pod způsobou chleba bylo na oltáři stále uchováváno ve svatostánku, jehož rozměry se proto zvětšily. Právě tak se zvětšil objem ciboria, jež bylo dříve malé, poněvadž v něm byly uchovávány pouze hostie pro nemocné. Tak se oddělilo svaté přijímání od mše svaté, vyprchalo vědomí úzké souvislosti svaté hostiny se svátou obětí.

Když snad někdy z opravdu vážných důvodů přijímáme mimo mši svatou, nesmíme nikdy ztráceti se zřetele, že svatá Hostie pochází z oběti mešní, že svatým přijímáním se účastníme této oběti a že v normálních okolnostech bychom měli přijímatí jenom u příležitosti této svaté oběti. Jistě je lépe přijímatí mimo mši svatou než vůbec vynechatí svaté přijímání, ale spojení svatého přijímání se mší svatou bude přece jenom plodnější pro náš duchovní a liturgický život, poněvadž mše svatá je nejlepší přípravou na svaté přijímání, jako zase svaté přijímání je nejlepší účastí na mši svaté. Mešní obřady a modlitby byly složeny za vedení Ducha svatého a biskupové a kněží, kteří přece přijímají při mši svaté, kterou slouží, nemají jiné přípravy než těchto modliteb, jež jim dala církev, poněvadž je jistě uznala za nejlepší. A my zatím v tak důležitém okamžiku, jako je příchod Boha do duše, se odlučujeme od církve a děláme si ze svatého přijímání svoji soukromou pobožnost, jako bychom nedůvěřovali své matce církvi, jež nás chce připravit tak dokonalým způsobem na přijetí těla Páně.

Mše svatá obsahuje přece všechny úkony lítosti, víry, naděje, lásky, jež od nás vyžaduje příprava na svaté přijímání. Hned Confiteor na začátku mše svaté je svátostina, jež působí mocí modliteb a zásluh církve odpuštěním našich všedních hříchů, jestliže se s celým srdcem spojíme s knězem. Modlitba kněze při vystupování k oltáři a při líbání svatých ostatků, Kyrie, vzývání Beránka Božího při Gloria, slova knězova po Evangelium, modlitba při obětování chleba, Lavabo, Nobis quoque peccatoribus, Otče náš, Agnus Dei, modlitby před svatým přijímáním, Domine non sum dignus jsou samé svátostiny, jež mohou očistiti naši duši od všedních vin, spojíme-li se při nich s knězem.

To jsou úkony zkroušené lítosti, a neméně četné jsou úkony víry. Orace, epištola, evangelium a zvláště Credo upevňují naši víru, proměňování samo je „tajemstvím víry“.

Také naši naděje a lásku živí mše svatá. Ježíš je naší nadějí, skrze něho, s ním a v něm dostává se Bohu veškeré cti a slávy. Duše vzpomíná na veliký důkaz lásky, na Kristovu oběť na Kalvarii, jež se nekravě odehrává na oltáři. Tento důkaz Kristovy lásky doplňuje svaté přijímání, v němž obětovaný Ježíš se stává pokrmem naší duše.

Confiteor a všeobecná absoluce před svatým přijímáním mají zhladiti naše všední hříchy, jež snad máme na duši, a připravití ji na opravdu užitečné přijetí těla Páně. Slova Ecce Agnus Dei budí v duši víru ve skutečnou přítomnost Beránka Božího, nabádají k pokoře a důvěře, že Spasitel ještě před přijetím jeho těla uzdraví duši ode všech ran všedních hříchů. Slova, jimiž kněz doprovází podání svaté Hostie, jsou přáním či prosbou, aby přijetí těla Páně nasýtilo a posílilo duši a její nadpřirozený život, milost posvěcující, k životu věčnému.

CHORÁL SVATOVÁCLAVSKÝ

Pod klenbami všech chrámů naší vlasti ozývá se v těchto dnech víc než jindy a s nadšením starobylý, slavný chorál svatováclavský, píseň naděje, posily, útěchy, nábožensky ukázněného nacionalismu, pravá hymna národní. Svatováclavská píseň patří mezi první staročeské zpěvy duchovní. Kdy asi vznikla a jaké byly její osudy?

Původně měla svatováclavská hymna tři pětiřádkové slohy neumělých, sdružených rýmů, ukončené refrémem „Kyrie eleison“. Obsahem byla prostá modlitba k sv. Václavu, vévodovi české země, aby orodoval za své poddané u Boha i sv. Ducha a pomohl jim do krásného, nebeského dvorstva, kde věčně plane jasný oheň sv. Ducha, zde na světě pak aby chránil své ctitele, smíloval se nad nimi, utěšil smutné a všechno zlé odehnal. Dobu vzniku této písně kladla stará tradice do 14. století. Martin Kuthen připisoval svatováclavskou píseň pražskému arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic, Hájek arcibiskupovi Janu Očkovi z Vlašimě; Bohuslav Balbín obě tyto domněnky kombinoval: Arnošt prý píseň složil, Očko rozšířil. Svatováclavský chorál je však mnohem starší. Beneš Krabice z Weitmile nazývá naši píseň r. 1368 „cantis ab olim cantari consueta“. Strofická stavba, jazyková stránka i dost bohatě zvlněná melodie této písně ukazují na 13. stol. Konečně úpěnlivá prosba v písni „utěš smutné — otžeň vše zlé“ svědčí o době pohnuté, a tou neklamně mohla být léta neblahé správy braniborské (1278—1283).

Někdy na rozhraní 14. a 15. věku přibásněny byly dvě strofy nové: „Ty jsi dědic české země“ a „Maria, matko žádúcí“. V zápise o rukopise litoměřickém z konce 15. stol. se uvádějí opět nové strofy, mezi nimi sloha, obsahující invokaci k českým světcům. V té době zaznívá už svatováclavská píseň u nás při každé důležité události státní a národní — i při volbě Ferdinanda Habsburského ve svatováclavské kapli r. 1526. Kostelní písni stal se svatováclavský chorál teprve r. 1406, kdy pražská synoda povolila zpívat čtyři staré písně duchovní: Hospodine pomiluj ny, Svatý Václave, Buoh všemohúcí a Jezu Kriste, ščedry kněže.

Největšího rozšíření doznala svatováclavská píseň v době pobělohorské tiskem. Barok byl vůbec všestrannější v propagaci slávy domácích našich svatých nežli gotika. Tehdy byli vzýváni čeští světcí, v první řadě sv. Václav, jako ochráncové a pomocníci ohrožené národnosti, a hymna svatováclavská zazněla tenkrát nejednou jako bojovná, ba revoluční píseň utiskovaných Čechů. V 18. stol. se ustálila svatováclavská píseň do nynější formy o počtu osmi sloh. Avšak pro sklonek 18. stol. a první polovici 19. stol. máme dosvědčen zajímavý variant. Místo prosby „utěš smutné — otžeň vše zlé“ bývalo zpíváno „zažeň Němce — cizozemce“. Kdy vznikl tento výkřik zoufalství a rozhořčení, nedá se, tuším, přesně zjistit. Vydral se z úst, úzkostí se chvějících o osud národa, ohroženého germanisující cizotou, pravděpodobně za časů „dobrého“ císaře Josefa II. Jistě chápeme, co znamenala svatováclavská píseň v minulém století za zápasů státoprávních, národních i sociálních, a máme v živé paměti, jak působila tato staroslavná píseň mocného účinku za světové války a pak ve dnech nekonečné radosti nad dosažením státní samostatnosti.

Svatováclavský chorál obsahuje myšlenky věčně živé a takových hodnot, že plně odpovídají reálním požadavkům přítomnosti. Nelze tudíž nelitovati s Otakarem Březinou, jak nám to tu posledně pověděl básník Jakub Deml, že se nestala hymna svatováclavská, vznešená, věky posvěcená, státní hymnou osvobozeného národa.

DR. JAN DRÁBEK.

PŘÍKLAD SVATÉHO ALEXIA

Bože, jenž nás potěšuješ výroční památkou blaženého Alexia, dovol milostivě, bychom, slavíce den jeho zrození, napodobili též i skutky jeho. (Brev. Rom.)

V této modlitbě se nepraví, v jakém smyslu máme napodobiti skutky svatého Alexia. Doslova sotva. Opustil manželku ve svatební noci. Putoval cizinou a navštěvoval posvátná místa nepoznaná. Po letech se vrátil do Říma a vlastní otec ho přijal do domu jako neznámého chudáka. Tak prožil sedmnáct let. Zemřel zanechav psanou historii svého života. Více o něm neříká kratinká lekce matutina.

Zřekl se výsad vznešeného rodu, aby se stal tulákem. Pravím-li tulákem, zdá se mi hned, že je v tom slově hana, a přemýšlím, kdo je tulák. Tulák bloudí bez cíle. Nejde odnikud a nejde nikam. Nemá vlasti a netouží vrátiti se v místa, kde se narodil, ani spatřiti kaštany, pod kterými si hrával jako chlapec, ani obejmouti své bratry a sestry. Svatý Alexius nebyl tulákem. Ale nemohu také říci, že byl na příklad cestovatelem. Cestování samo muze ovšem míti dobrý i šlechetný účel. Child Harold cestuje, aby uzdravil svou mdlou a unuděnou duši. Lenau jede k vodopádům niagarským mysle, že tam najde klidu. Svatý František Xaverský jede do Goy z poslušnosti, aby obrátil Indii. Achilles Ratti vystupuje na Matterhorn a Monte Rosu, aby v záři vycházejícího slunce alpského spatřil majestát Boha. Lindbergh letí z Ameriky do Evropy, aby dobyl rekordu. To jsou cestovatelé. A přece nemohu říci o svatém Alexiovi, že byl cestovatel, jediný název mu přísluší a sluší: poutník. Kdo je poutník? Je člověk, jenž neodchází do ciziny, aby poznal cizí národy nebo jim kázal Ježíše Krista, aby se vyznamenal před světem nebo našel zapomenutí. Poutník je člověk, který se dívá na svět ve světle věčnosti. Opouští vlast, poněvadž není jeho vlastí. Opouští otce, poněvadž není jeho otcem. Opouští nevěstu, poněvadž není jeho nevěstou. Rozumí symbolické mluvě tohoto světa. Vlast jest mu jen obrazem svaté říše nebes, otec obrazem Boha, nevěsta předzvěstí věčného štěstí. Poutník opouští svoji přítomnost, minulost i budoucnost. Přítomnost — toť domov, kde se rozvilo jeho mládí, lidé i věci, s nimiž srostl. Minulost — toť otec, který ho zplodil a vychoval. Budoucnost — toť nevěsta, která mu mohla dáti mnoho silných synů, aby v nich prodloužil a takřka zvěčnil své bytí. Poutník rozumí, že vlast, otec, nevěsta jsou jen symboly jediného a téhož štěstí, jež nalézá duše jen v Bohu. Tři symboly téže blaženosti. Poutník hledá Boha. Chce býti s ním spojen. Musí však překonati nejprve, co jest překážkou toho spojení. A to jest hřích. Proto je pout úkonem kajícím. Tannhäuser, ctitel Venuše, putuje do Říma, aby smyl svou vinu. Poutnická jeho hůl se rozpučí a zazelená: znamená, že Bůh mu odpustil.

Kdybychom chtěli býti následovníky svatého Alexia, musili bychom se státi poutníky. Víme již, co to znamená. Hleděti na svět očima víry a poznati, že jediné a pravé štěstí člověka je v Bohu. A nechceme-li, zbývá nám, abychom byli tuláky na tomto světě či nejuvš cestovateli. Jsme-li slepi ke kráse nestvořeného Boha, kterou nám zjevuje krása věcí stvořených, co jiného můžeme činiti než cestovati, to jest dívati se na svět bez porozumění? A trpíme-li neklidem a nevíme, v čem je pravý pokoj, jsme odsouzeni býti tuláky, kteří nikde nemají stání, podobající se raněným ptákům vypadlým z hnízda.

Poutník jde světem hledaje Boha. Od lidí nechce mnoho. Kus chleba a hlt vody. Je pravda, že poutník žebrá. Ale v tom není nic nečestného. Naopak. Je to vznešené a knížecí. Prosí-li někdo o kus chleba, znamená to, že nic více od lidí nechce. Přeje si jen něco nepatrného: co každý má, když není žebrákem sám. Přijav dar poděkuje a odchází. Dává najevo, že nic více nepotřebuje. Vzal tak málo, že je třeba nazývati ho dárce, když se uváží, že svojí prosbou vlastně pomohl vykonati dobrý skutek. Poskytl možnost dobra. Vyzval k zásluze. Kdo odmítne žebráka knížecího, uškodí sám sobě nejvíce. Onť ztratí jen kus chleba, ale kdo ho odmítl, ztratí duši. V žebráku knížecím se skrývá sám Bůh.

Žebrákem byl svatý Alexius. Chceme-li ho následovati, musíme se také státi žebráky, ale žebráky knížecími, kteří nechtějí od lidí toho, co lidé nemají a co dáti může jen Bůh. Od lidí nesmíme chtíti štěstí. V tom by bylo cosi otrockého či psího. Jsme směšni, očekáváme-li od lidí, čeho sami nemají. Jak často obcházíme lidské prahy jako žebráci otroctí! Otrocký žebrák je nenasytý. V jeho prosbě je celý jeho život. Odmítnou-li ho, puká mu srdce. A dají-li mu úsměv, chce sladké slovo. Dají-li mu sladké slovo, chce pohlázení měkké ruky. A dají-li mu pohlázení měkké ruky, chce přátelství. Dají-li mu přátelství, chce lásku. A dají-li mu lásku, chce věčnost. A proto musí býti odkopnut. Musí mu puknouti srdce. Nic jiného nezaslouží. Klaněl se tvorům a ne Tvůrci. Prosil lidi o špetku štěstí, místo aby se modlil k Bohu o dar víry. Zhyne hladem své duše a odvečen bude na mrchoviště lidských snů, aby byl zapomenut navždy.

Skončiv svoji pout vrátil se svatý Alexius do rodného domu. Nikdo v něm nepoznal zmizelého. Zdá se, jak by v tom bylo něco romantického. A přece není. Je to pouze důsledné, jasné, nezbytné. Poutník jest cizincem ve vlasti. Kdo nalezl vlast pravou, je cizincem i doma. Pascal praví, že Bůh je kruh, jehož střed je všude a obvod nikde. (Pensées.) Máme v tom smyslu všude vlast, jsme-li spojeni s Bohem. A nemáme nikde vlasti, jsme-li odloučeni od něho.

Cizincem byl svatý Alexius. Snaha napodobiti ho musí se zakládati na přesvědčení, že tvářnost tohoto světa pomíjí. Svatý Pavel připomíná, že nemáme zde místa zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme toho budoucího. (Žid. 13.14.) A

nevíme-li toho či nedbáme-li, poznáváme nakonec, že nechtěvše býti cizinci, stáváme se vyhnanci. Hledáme přátel na tomto světě. Hledáme porozumění. Hledáme lásky. Naříkáme brzy, že jsme zrazeni, nepochopeni, nenáviděni. Nakonec je každý bez přátel. Nakonec je každý sám. Země tato jest vyhnanstvím. Marně by si člověk namlouval něco jiného. Marně by si přál býti zde doma. Zdá se to býti chmurným pojetím života. Není. A je-li pravda, že zde nejsme doma, tím lépe pro nás, tím hůře pro ty, kteří chtějí býti mermomocí optimisty. Když se člověk narodí, pláče. Když umírá, vzdychá. Mezi první zalkání narozeného a poslední vzdech umírajícího jest uzavřen lidský život.

Svatý Alexius je poutník, žebrák, cizinec. Pokusil jsem se stanoviti smysl těch tří slov. V nich je slovem vlastně vše, co možno říci o svatém Alexiovi. Zdálo se mi kdysi, že jeho život je příběh téměř románový. Cizí kraje, dobrodružné osudy, návrat z ciziny po dlouhém bloudění. Obratný spisovatel by mohl přimysliti řadu neuvěřitelných příhod, skupiti je kol postavy tohoto křesťanského Odyssea a napínavý román by byl hotov. Také jsem si myslel, že jeho život je látkou dramatickou. Alexius ztracen a zapomenut — a přece blízek svých milých. V jedné ruské komedii se kdosi tváří mrtvým, aby viděl, co budou dělat jeho příbuzní. Viděti vlastní svůj pohřeb není-liž to vzrušující motiv? Alexius se díval na svůj pohřeb sedmnáct let. Slyšel, jaké vzpomínky si uchovali na jeho mládí. Snad někdy v úzké uličce stanul tváří v tvář té, kterou miloval a kterou opustil v noci svatební. Tak žil mrtvý mezi živými, neznámý mezi známými. A také mi napadlo, že je to látka hodná psychologa. Vcítiti se v duši světce, vyhledati na dně jejím skryté pohnutky a záhadné vlivy, které ho učinily naprostým křesťanem, zkoumati, jak se ty pohnutky hromadily a vzdouvaly, až vytvořily sílu, která prolomila led srdce. Dohádnouti se citů, s jakými po letech vešel do otcovského domu pln nadlidského sebezapření utlumuje v nitru svém nejmocnější a nejpřirozenější hnutí.

Historie svatého Alexia není látkou epickou, ani dramatickou ani psychologickou. Každý pokus přidati něco k jeho životu žalostně by selhal. Životy svatých nejsou k tomu, abychom z nich dělali něco zábavného. Jsou k tomu, abychom se řídili dle nich.

Církev se modlí, abychom napodobili skutky svatého Alexia. Jde o naše štěstí. Nechceme-li býti poutníky, jsme tuláky. Nejsme-li žebráky knížecími, jsme žebráky otrockými. Nejsme-li cizinci, jsme vyhnanci.

Není vyhnutí: buď napodobiti svatého Alexia, buď býti jeho karikaturou.

DOMINIK PECKA.

MODLITBA

Když v srdci žaly obživnou,
ve chvíli těžkých béd,
modlitbu jednu údivnou
si říkám nazpaměť.

Jest milostná moc, nebes dar,
v souzvuku živých slov —
jich nepostižný, svatý čar
mě jímá pod svůj krov.

Jako by s duše padla tíž,
s pochybami všemi —
věřit i plakat chce se již,
a tak lehko je mi!

PŘELOŽIL J. VAŠICA.

M. J. LERMONTOV.

NEBE NA ZEMI

Pozemský život lidský je prostupován milostí Boží i působením pekel. I sám ze sebe mimo časně radosti a rozkoše přináší mnoho strastí a béd, kterých jest více a déle trvají než věci příjemné. Mezi tím se má člověk rozhodovati pro své spasení nebo pro své ztracení, má poznávati a cvičiti svou vůli a pomáhati nebi v boji proti ďáblu, kterýžto boj jest nesnadný a pln trpkostí. Už pouhé uhájení lidského života před hladem, nemocí a zkázou bývá starostí, která vyplňuje skoro všechn čas a vyžaduje skoro všech sil, neboť nouze a neštěstí číhají na všech stranách na velikou většinu lidí. Život neubíhá bez utrpení, která bývají krutá. K tomuto utrpení, které je dáno všem lidem, křesťanům, pohanům i nevěrcům, přistupuje u křesťanů ještě utrpení z boje proti ďáblu, ze zkoušek a pokušení, ze spáchaných hříchů a výčitek svědomí, z hrůzy před ztracením a z lítosti nad ztrátou Boha. Proto život je považován za vyhnanství

a za slzavé údolí, z něhož vysvobozuje pouze smrt v milosti Boží. Po smrti, když duše projde očištěm do království Božího, pomínou všechny bědy, pomine nebezpečí, že ďábel by mohl ještě k duši přistoupit a ohrožovat její blaženost. Smrt je tedy tou branou, kterou duše s milostí Kristovou vchází do nebe.

Ale Spasitel řekl: Já jsem cesta, pravda, život. Nikoliv smrt, nýbrž Kristus sám jest branou nebe, jest nebem samým. Ne pro blažené obcování s anděly a svatými a pro přátelství s blaženými toužíme do nebe, ale pro obcování s Kristem samým. Nebe, to jest Kristus. Jeho nejprve budeme hledati, nikoliv své rodiče, přátele a milované bytosti. Nebe je tam, kde je Kristus, a nebe je to, co jest Kristus.

Toto nebe máme na zemi a nemusíme čekat na smrt, chceme-li ho okoušeti. Smrt ovšem je mezníkem našeho života. Dokud nepřijde smrt, podléhají naše těla a naše smysly prvotnímu porušení a teprve po smrti bude jim dána neproměnlivost a dokonalost nesmrtnosti. Dokud nepřijde smrt, stále má k nám přístup ďábel, který využívá jak své moci tak naší každé, byť jen chvilkové slabosti, nestálosti a únavy, aby nás za každé příležitosti ke Kristu strhl do tím větší hloubky. Dokud nepřijde smrt, nemáme jistoty, že naše obcování s Kristem nebude rušeno a rozvracováno a že neochabneme. Řekl Spasitel: Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny. A naši bdělost nejen ďábel svými nástrahami vyčerpává, ale i naše slabost a nedokonalost tělesná sama o sobě ji špatně a s obtížemi zachovává. Smrtí se tedy vchází do míst neporušitelného požívání nebe. Ale nebe není jen v těchto místech neporušitelného požívání, nýbrž všude tam, kde je Kristus. Nemusíme čekat na smrt, chceme-li vejíti do nebe, neboť ke Kristu se nevchází smrtí.

Ustanovením mše svaté a nejsvětější Svátosti založil Kristus nebe na zemi. Máme-li mši svatou a nejsvětější Svátost, čeho potřebujeme více? Nebudeme přece toužiti po zahradě rajské a rozkoších neznámých, máme-li Krista před sebou, jenž vchází do naší duše i do našeho těla. On sám jest vše, a vchází-li do naší bytosti, nepotřebujeme žádného jiného nebe, neboť toto nebe musilo by nám úplně stačiti pro celou věčnost. Kdyby bylo možno oddělit nebe lidských představ, nebe míru a nesmrtné blaženosti, od Krista, tu by naše duše mohla říci: Nechci nebe, chci Krista. Duši by stačilo k úplné blaženosti, kdyby celá její věčnost byla vyplněna strastmi života vezdejšího, jen kdyby stále měla nerušený přístup k nejsvětější Svátosti. Neboť to jest pravé nebe.

Náš život jest vlastně jen stálým hledáním nebe, třebas při něm klopýtáme, padáme a často i bloudíme na stranu zcela opačnou. Je nám smutno při pomýšlení na naši slabost, zapomnětlivost, nestálost, při vzpomínce na možná nebezpečí i ztracení. Milujeme-li Boha, chceme se mu líbiti a zatím pozorujeme, jak jsme nejen každým hříchem, ale i každým poklesem stále ošklivější. Ale v tom je právě div Boží lásky, že Bůh nás miluje i v naší ošklivosti, pomáhá nám, těší nás, zdvihá nás a odpouští nám. V našich hříších jest nám útěchou vědomí o milosrdenství Božím. Bůh nás nemiluje pro naši krásu. Nejvyšší krásou jest sám. Bůh nás miluje, aby nám mohl dát zakoušet svou krásu božskou.

Přijímáme-li nejsvětější Svátost, nebo hledíme-li na ni, či jsme-li přítomni mši svaté, tu naše smysly nejsou vždy přizpůsobeny, aby chápaly božský obsah. Ale víra podpírá rozum a rozum ví to, čeho smysly nevnímají. Už to vědomí, že máme živé tělo Kristovo před sebou, nám postačí. Což bychom nedočkavě spěchali do toho nebe, které je od nás odděleno smrtí a hrobem, máme-li Krista před sebou? Kristus je tady, na zemi, a kde jest On, tam jest naše nebe. Netoužíme po jiném nebi a po jiné blaženosti než po Kristu.

V nebi po smrti budeme viděti Boha jasněji a úplněji v míru neporušeném. Ale tady na zemi vidíme a cítíme jeho lásku a milost za každým krokem. Na věčnosti už se o nás nebude báti, už nás nebude opatrovati při každém kroku, už nebude za nás trpěti. To už naše těla budou oslavená a nesmrtná a zloba pekel už na nás nedosáhne. Ale tady, dokud jsme slabí a oškliví, dokud klesáme, bloudíme a zrazujeme, tady cítíme tu nesmírnou lásku, která za nás prolila svou krev, každým dnem a každou hodinou. Tady cítíme Boží touhu po nás. Boží láska jest sice věčná a neproměnlivá a v nebi po smrti jí budeme požívati také, ale tady na zemi ji cítíme tak, že nás zachraňuje před ztracením, tady ji cítíme uprostřed zápasu, nebezpečí, práce a bolesti. Nevíme, jakým způsobem se pocituje láska Boží v nebi po smrti, ale vědomí o lásce Boží k nám zde na zemi samo postačí, abychom jím byli uspokojeni nade všechno pomýšlení. Na této zemi Bůh za nás trpěl a umřel; netrpěl a neumřel na nebi, nýbrž na zemi; naši zemi tak posvětil, nás tak vykoupil, nám, dokud v těle žijeme na zemi, daroval sebe v nejsvětější Svátosti, na zemi se slouží mše svátá. Jak by tedy země nebyla nebem?

Chodíme na zemi se svou nouzí, starostmi, s bédami a nemocemi; někdy těžce vlečeme pozemské jho, někdy se nám stýská; trpíme různými věcmi, i zoufalstvím; mnohdy je vůči nám život tvrdý, bezohledný a krutý. Ale tím sladší je nám pak poznání, že Kristus přebývá prostřed nás, právě prostřed našich béd. Láska se neprojevuje v blahobytu a spokojenosti, nýbrž v nouzi a bolesti. Blahořečme všemu, co nám napomáhá, abychom cítili lásku Kristovu, ať jsou to třeba starosti nejtrudnější a nouze největší.

Na zemi v životě můžeme dobývat lásky Boží a působiti Bohu radost tím, že Ho na pomoc voláme, hledáme a nalzáme. Na zemi bojujeme o Něho a pro Něho, a trpíme. Ale tyto všechny bědy, starosti a zápasy jsou jenom k tomu, aby nám tím více daly poznat lásku Boží, abychom Bohu mohli něco dáti, obětovati. Proto i tyto bědy a starosti patří do našeho nebe, pokud ovšem samy nás nevedou k hříchu. Ale i to, že na zemi můžeme bojovati proti ďáblu, odporovati mu a přemáhati ho, jest dílem Boží lásky k naší okrase a k Božím zalíbení v nás. I milost lítosti a vědomí o Božím milosrdenství patří k našemu nebi. Měli bychom tedy býti spokojeni, kdyby život náš třeba na věky byl podroben všem strastem tohoto života časného, jen kdybychom měli jistotu, že nic nás neoddělí od Boha a že Bůh zůstane věčně s námi.

A také tato záruka, že už nikdy nic nás nemůže oddělit od Boha, je to, co činí rozdíl mezi nebem na zemi a nebem po smrti. Na zemi této záruky nabýti nemůžeme. Vidíme ráj zprostředka svého nebezpečí, cítíme pomoc Boží a soucit Boží, jsme v nebi, ale toto nebe dosud nám není odevzdáno. Musíme svůj život buď vítězně dobojovat, nebo jeho břímě trpělivě donést ke hrobu, nebo s pláčem vyprositi si na jeho sklonku Boží milosrdenství. Nepoznali-li jsme nebe v životě na zemi, nepoznáme ho ani po smrti a proto Bůh soudí po smrti život náš, poněvadž život náš se konal prostřed nebe na zemi. Kdo na zemi obstál v tomto nebi, zůstane v něm na věky. Komu se nezalíbilo v tomto nebi na zemi, tomu by se nezalíbilo ani v nebi po smrti, i bude oddělen od něho.

JAROSLAV DURYCH.

ÚČAST P. MARIE NA NAŠEM VYKOUPENÍ

ZVĚSTOVÁNÍ P. MARIE

Bůh dává určitým lidem vnitřní světlo, jež je řadí mezi proroky. Jak mohla Maria mysliti na to, toužiti neb chtíti se státi matkou přislíbeného Vykupitele? Maria měla jistě jen jednu velkou touhu a jednu velkou myšlenku, aby vůle Páně se naplnila. Plná milosrdenství skláněla se nad zraněným lidstvem a prosila Boha s neodbytností lásky, aby urychlil vykoupení a naplnění přislíbení.

Maria byla jistě zcela ponořena do rozjímání Božího milosrdenství, jež stále hlásali proroci lidu, unavenému dlouhým čekáním. Tak přišel k Marii anděl zvěstující jí jménem Božím, že Pán žádá si jejího panenského těla, aby se vtělil Vykupitel, slíbený pro spásu lidu. Tehdy byl její duch přesně již usměrněn. Nemožno dosti čísti velkolepé ve své prostotě a pravdivosti líčení Zvěstování.

Nás hlavně tu zajímá, že Bůh chtěl spojit Marii Pannu se svým dílem vykoupení. Pro uskutečnění tohoto díla žádal od Marie její souhlas. Vtělení... Měla dáti dokonalou lidskou přirozenost, s níž by se spojilo Slovo Věčné, aby ji sloučilo v jednu osobnost zároveň s přirozeností svou božskou.

Bůh sám chtěl utvořiti Tělo Ježíše Krista v lůně přesvaté Panny, aby o něm i jako člověku platilo: „Já zplodil jsem tě.“ Maria však mohla přece plným právem říci: „Toť je mé tělo a má krev, vydaná Bohu, vydaná za lidstvo na odpuštění jeho hříchů.“ Maria toužila, aby lidstvo bylo vykoupeno, a proto s radostí souhlasí se Zvěstováním, v němž však jistě jí srdce zaplnila slova proroků, jež předpovídala Mesiáše jako muže bolesti, neb Maria byla celá Boží a nebyla zaslepena politicko-časnými očekáváním současných Izraelitů. Když Maria vyslovovala své „Fiat“, jež rozechvělo věky a světy, věděla, co koná, jaké bolesti, jakou úlohu bere na sebe... Toto vědění nepotřebuje jiného komentáře než pokorných slov Mariiných, jež provázejí toto rozhodnutí, totiž slova statečného odhodlání a přijetí všech muk a bolestí: „Aj, já služebnice Páně...“ Tím se Maria zcela oddala a maní nám napadají slova oddání Ježíše Krista: „Pane, v ruce tvé poručím ducha svého!“ Maria se zcela odevzdala Bohu. Vždyť již dříve zasvětila mu své panenství, vzdávajíc

se tím v očích lidských největší cti, jaké se mohlo dostat židovské dívce, státi se totiž matkou budoucího Mesiáše. Bylo to jistě z vnuknutí Ducha sv., jenž jí sdělil, jak je milé Bohu její rozhodnutí. Bůh zaplnil působením své milosti Pannu takto se Bohu odevzdávající. Maria nerozumí, jak se celé tajemství stane, a přece přijímá Boží vůli, svoluje státi se matkou Páně.

Z lásky k Bohu zasvětila Maria Bohu své panenství a z téže lásky poslechla volání Božího, aby se stala matkou Spasitelovou. Tím se připodobňuje Maria všeobětující lásce Spasitelově, tím stává se Maria důstojnou Matkou Ježíše, jenž dal své tělo a svou krev za nás, za naše hříchy. Tak nejsou spojena jen jejich těla v Oběti, nýbrž i duch obou jest dokonale a naprosto spojen, jejich duše jsou zladěny toužou láskou.

Maria dává Synu Božímu lidské Tělo a tím zároveň se stává i naší spoluvykupitelkou. Znamením přijetí této oběti spoluvykupitelské jest právě skutečnost, že Otec vložil v její lůno tělo svého Syna, jenž má vykoupiti lidstvo. Maria ví, co to znamená býti matkou Vykupitele lidstva. Ví, že je to velká důstojnost, ví ale též, že ji nutno bolestně zaplatiti. Maria nekupčí se svým posláním. Pokorně a velkodušně přijímá obojí. Neodměňuje svou lásku. Přijímá vše, co a jak jí Bůh dává v jejím poslání. Tím, že se stává matkou Prvorozeného mezi bratřími, stává se samočinně, abych tak řekl, i matkou naší! Ano, Matko Kristova, proto že jsi Kristova, proto jsi i naše: oroduj za nás!

ÚLOHA P. MARIE V JEJÍM SPOLUVYKUPITELSKÉM POSLANÍ

Narození Páně jest pouze prvním zastavením na křížové cestě ke Kalvarii. Maria rozuměla svému Synu, neboť milosrdenství psalo hluboko v srdci Mariině a proto rozuměla řeči a činům Ježíše Krista, jež se dají nejsrozumitelněji přeložiti láskou a spravedlností. Proto vidíme, že neběhá za zázraky jako ostatní Izraelité, že jest přesvědčena od začátku o božské síle svého Syna. Jí stačí důkaz jejího božského mateřství, jež mluví jejímu srdci a její mysli hodně jasně a zřetelně. A jaká byla úloha P. Marie jako Matky vzhledem k jejímu Synu a jeho poslání? Ježíšovo poslání mělo nás přivesti k Otci, mělo zaplatiti u něho náš dluh. Smysl poslání Ježíšova jest možno pochopiti jen ve světle nekonečného milosrdenství Božího.

Maria učí nás svým jednáním u jeslí, ve vyhnanství, ve chrámě, na Kalvarii rozuměti Ježíši. Jak je poučné pro apoštoly její jednání v Káni Galilejské. Aby je utvrdila v jejich víře, neváhá žádati Ježíše, aby učinil zázrak pro ně. Jak velká je Maria v této úloze učitelky naší rozuměti Ježíši, když s ním vystupuje na Kalvarii, jež byla hlavním cílem života jejího Syna. Jak velká jest zde Maria ve své nezištnosti jako matka! Toť její velká zásluha, že dovede zcela na sebe zapomenout, že dovede poručiti milujícímu srdci ženskému a mateřskému, jež chce jen největší a nejsladší a nejtišší dobro svým miláčkům, aby podalo drahého a milovaného Syna za celé lidstvo.

Jaké byly tvé myšlenky, svatá Matko, v době, kdy Syn tvůj hlásal evangelium, zatím co ty jsi v skrytu dlela? Zdaž i tobě nevyčítali přítelíčkové, že jsi matkou neužitečného člověka, jenž bouří lid, odvádí jej od úcty ke starším a kněžím, zdaž tě netrýznili zlými předpověďmi, jak to skončí špatně s tvým synem, jenž to nedělá jak ostatní všichni, který jde takovou novou, zvláštní cestou, zdaž i po tobě neházeli blátem špíny a pomluv, jimiž zahrnovali tvého Syna? Jak často tě asi vysílali příbuzní, abys šla a napomenula Syna a svedla ho s jeho nebezpečné cesty! Vždyť ani příbuzní Páně nevěřili v něho... Vybízeli tě, abys zachránila život svému Synu. A ty, přesvatá Matičko, tys mlčela a žehnala Synu za každý krok, za každé slovo. Věděla jsi, že každé to slovo jej přivádí blíže smrti, že každý dobrý čin jen více rozdmýchá nenávisť proti němu a proti tobě, a tys byla tak silná, že jsi Syna obětovala, že jsi ho dala ne jednou, nýbrž tisíckrát za těch třiatřicet let. Dala jsi ho na smrt, připravovala jsi své srdce na krvavé ukřižování s ním a v něm! Stále ses znovu obětovala do rukou Otce nebeského, stále znovu ses obětovala za nás, stále znovu stávala ses dobrou, pečlivou matkou oněch miliard lidí, kteří vzdychali po Vykoupení a po Matce!

Jak velká je tvá výše, Maria, když srovnáváme tě s matkami lidskými! S matkami, jež chtějí míti syny své a dcery své jen pro sebe, jež se chvějí o ně, jež je neobětují, protože by musili obětovati sebe!

Maria, ty jsi matkou, a ty vydáváš svého Syna? Ano, právě proto, že jsi matkou, a to matkou dokonalou a Nejdokonalejšího, proto chápeš svou úlohu matky, jež má sebe obětovati, aby z tebe jako ze stvolu vyrostl nový strom, jenž by obživoval lidstvo. Maria, že jsi dovedla obětovati jediného Syna, dostalo se ti synů nesčetných! Jsme,

Matičko Boží, syny tvých slz, tvých úzkostí, neb láska a víra tvá nezničily v tobě lidské přirozenosti. Proto, že jsi chtěla, co mělo přijít, nestalo se to méně trpkým a hořkým, neb milost neničí lidské přirozenosti a matce bude vždy bolestné vydati dítě drahé na smrt a k mukám nejpotupnějším. Jsme, Maria, tvými dětmi, dětmi tvého mlčení, tvého souhlasu s vůlí Boží. Jako své vlastní děti vedeš nás za ruku ke kříži svého Syna, s nímž zároveň vystupuješ na Kalvarii, abys před celým světem zdůraznila, kde třeba hledati lásku a naději, a zde u kříže nás představuješ Otci nebeskému. Tvá oběť má zde býti dovršena. Syn tvůj má vydati krev svou a tím i krev tvou do poslední krůpěje.

SPOLUVYKUPITELSTVÍ

Duch sv. vedl Marii z Galileje do Jerusalema, neb přišla též její hodina takřka. Dovedeme si představit, že bylo jí již jistě sněti mnoho potup. Ježíš byl již vyvržen, hrozilo vyvržení těm, kteří se prohlásili jeho přáteli, a Maria směle se hlásí ke svému Synu. Jde s ním a za ním, ne, aby ho chránila a odvracela od jeho úkolu, nýbrž aby s ním pila kalich hořkosti, aby se na ní naplnila slova Simeonova, že její duši pronikne meč.

Maria se nebránila smrti Synově, jako se jí nebránil její Syn sám, vždyť prohlásil, že má býti křtěn krví a že jest tísněn, dokud jím nebude pokřtěn. Maria a Poslední večeře. Nebyla jí cizí a vzdálená Maria. To její tělo a její krev, třebaže podstatně, podával Ježíš v těle svém a v krvi své. Na všem, co Ježíš koná se svým tělem, leží pečeť lásky Marie Panny, pečeť totiž jejího souhlasu. Maria svým přijetím, svým rozhodnutím státi se matkou Spasitelovou, matkou toho, jenž bude mužem bolesti a trpké smrti, spolupůsobila na vykupitelském díle této smrti.

Toto spojení bylo ještě intimnější mezi jejich dušemi. Vše, čím bylo plno srdce Ježíšovo při Poslední večeři, nalézalo věrný ohlas v duši Marie Panny. Třebaže tudíž církev si nepřeje, aby se psalo a mluvilo o Marii jako kněžce, Maria měla ducha kněžského, neb její duše se rozšiřovala k objetí celého lidstva všech dob a všech míst. Maria dala život veleknězi, obětovala se v něm za nás a proto, třebaže není knězem v pravém slova smyslu, přece jest skutečnou Matkou, Královnou kněží. Proto k ní, řiďme své prosby za dobré kněze, za kněze podle srdce jejího Syna!

Protože Maria byla tak spojena duchovně se svým Synem, proto i s jejích rtů stoupala k nebi prosba: „Pane, ať jsou jedno!“ Maria děkovala vroucně za celé lidstvo, za dar těla a krve Ježíše Krista v pokrm duší lačných. Duše Marie Panny se zapálila ohněm vroucí vděčnosti.

Ale pomalu hasne tento božský oheň. Maria jde se svým Synem k bolesti a ke kříži. Temnota se snáší kolem ní tak jako kolem jejího Syna. Nebyla by lidskou matkou, kdyby jí neschválila hrůza nad děsnou, potupnou smrtí, nad nevděkem, nad zradou. Maria viděla v duchu všechny ty zástupy, jež budou po všechny věky pustě štěkati proti té svaté, nekonečné lásce, Maria viděla všechny nešťastníky, pro něž jako by nadarmo měla téci krev jejího Syna. Protože Maria byla tak spjata s Bohem, protože byla tak čistá, procítila strašnou příšernost hříchů, jež doléhaly na jejího Syna. Věděla, že její Syn má se státi v očích spravedlnosti Boží jako oběť za naše viny hříchem. Tma z vin našich, tma z muk a potup jejího syna přečistého a nevinného ji zaplavila. Jistě, že Maria věděla, že její Syn vstane a že smrtí svou vykoupí lid, ale to vše neodstraňuje skutečnost, že bolest a smrt jejího Syna ji hluboce drtí svou blízkostí, protože jest a zůstává MATKOU. A přece Maria stojí a celé její chování jasně praví odevzdaně: Staň se, Fiat!

Maria stojí pod křížem. Stojí tam s Janem. Jan se ujal Matky Ježíšovy a ji podpíral, když nemohl již ničeho učiniti pro Ježíše. Tak stojí Maria s Janem pod křížem. Má přinést poslední oběť, má viděti Syna svého, jemuž dala život, umírati za nás. Syn trpí v nevýslovných mukách. Je to pohled rozdírající srdce pro matku a pro matku tak jemnou, čistou a milující. Maria obětuje v Ježíši celý svůj život, celý smysl, abych tak řekl, života matky. Aby mohl Ježíš se dáti zcela Otci, musí se odtrhnouti i od své Matky. Oběť nejvyšší pro Marii. A láska Mariina byla velmi oprávněna, její Ježíš byl Bohem a proto lidsky řečeno, byla by mohla na něm lpěti správněji, než lpějí matky pozemské na dětech svých. A Maria přináší oběť poslední a nejvyšší.

Bůh si přál dokonalé oběti celé osobnosti Marie Panny a proto ji zahalila temnota strašná, strašnější než ty, jež se rozprostřely nad Golgotou. V duši Mariinu se děsně zařezávala slova: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Maria prožila teď chvíle, kdy neslyšíme vnitřního hlasu Božího. A přece kdo naň byl více zvyklý než Maria? Maria přinesla

svou obětí zároveň s Ježíšem, přinesla ji již při ustanovení nejsvětější Svátosti a nyní ji vyvrcholila. Hle, Syn její visí zbrcený krví na kříži. Ona jest s ním co nejužší spojena a proto je to zároveň i její obětí.

Kdo však nám řekne, jak Bůh odpověděl na tuto obětí Mariinu? Zajisté, máme jednu odpověď, totiž odpuštění lidstvu zjednané. Ale, protože v Ježíši zvolala lidská přirozenost, tedy tělo a krev Marie Panny, bylo vhodné, aby i Marii bylo zvláště odpověděno. Když Ježíš se cele vydal za lidstvo, nemohla Maria státí pozadu ve svém mateřství, jež dalo světu Vykupitele. Maria proto stála u kříže, aby odevzdala do kněžských rukou svého Syna svá práva mateřská. Výslovně se zmiňuje sv. Jan, že pod křížem stála Maria, matka Ježíšova! Maria pronesla svým jednáním pod křížem znovu své „Fiat-Budíž!“ proto mu Bůh zvláště odpověděl. Bůh Otec posvětil rukama svého umírajícího Syna v lidské přirozenosti Marii za matku všech nás, za matku celého lidstva. Maria stala se tím matkou božského života v našich duších.

Ježíš pohlédl pod kříž, a vida svou matku a u ní svého učedníka, volá: Ženo, hle, syn tvůj, a Janovi: Hle, matka tvá.

Velká láska Ježíše Krista a zároveň Otce v nebesích, jenž chtěl, abychom nepostrádali duchovní matky ve svém výstupu nadpřirozeném. Teď nám již nic nechýbí k němu. Jsme vykoupeni, jsme přijati znovu do synovského poměru k Otcovi, božský život Ježíšův proudí naší duší, máme v něm pokrm pro ni, a máme něhu a péči matky předobré, Marie Panny.

Maria je tudíž účastna našeho vykoupení právě úlohou matky Vykupitele, jemuž dává tělo své a krev svou, jež obětuje velkodušně za lidstvo. Tak se stává Maria matkou duchovního obrození celého lidstva a věru nechápeme, jak toho někdo nedovede chápati. Bázeň před myšlením není důvodem ani důkazem!

Jisto jest, že Obětí eucharistická jest podstatně totožná s obětí na kříži a liší se od něho jen nekrvavým způsobem, jímž dále MEZI NÁMI trvá a trvat bude až do skonání světa, aby pak v přijetí Otcově a v ovoci svém trvala na věky. A proto Obětí nejsvětější obsahuje zároveň tajemství oběti P. Marie a tajemství jejího duchovního a nadpřirozeného mateřství veškerého lidstva.

Proto když se zpívá u vás v Čechách mariánská píseň po požehnání, má to svůj hluboký význam a mně Francouzi se to velmi líbí, protože Maria Panna

má své velké poslání ohledně nejsvětější Svátosti, jak jsme v obou článcích viděli. Teď pochopíme hluboká slova hymnu sv. Tomáše Aq. o nejsv. Svátosti:

Nám byl dán a nám se zrodil
z Panny neposkvrněné,
přebýváje mezi námi
sémě pravdy rozesel,
vezdejší své přebývání
velkým divem uzavřel.

P. AMIABLE, O. P., ŘÍM.

OTOKAR BŘEZINA VE SVÝCH HOVORECH

O. Březina soudil, že celibátu kněžského jest potřeba, a že církev římskokatolická dobře dělá, když je v té věci neústupná. Na konci roku 1924 řekl mi Březina: „Kdo má ploditi pravdu a býti duchovním otcem, musí býti mužem, tj. musí býti schopen (vir, virtus) ploditi děti tělesně, ale tělesně i v duchu, v myšlenkách i v žádostech musí zůstati panícem. Na tento způsob pud pohlavní tvoří dítky duchovní pravdu, vidění, vyšší život: tu jedinec je ve všech a všichni jsou v něm, on je pozdvihuje, on za ně vidí, on je vede, on jest jaksi jejich spasitelem, tj. prostředníkem do sféry vyšší.“

A jindy na námitku, že celibát je povinnost příliš těžká, že by se tedy neměla ukládati všem prostředníkům mezi nebem a zemí, nýbrž zmímiti tak, jak je to zmírněno v církvi pravoslavné, Březina mi řekl slavnostně a přísně: „V

každé bitvě jsou poražení a vítězové a ranění a mrtví!“ A potom zamysliv se, řekl mírněji: „V tom ohledu život kněze, zvláště dokud je mladší, jest provázen ustavičným vnitřním bojem, ale právě tento boj má velkou duchovní cenu jak pro něho, tak pro ostatní, to není energie nadarmo vyplýtvaná!“

*

O dnešním umění českém, ať slovesném, ať výtvarném, měl Březina docela jiný soud než např. F. X. Šalda a redakce např. takového Hosta by neměla radost, kdyby znala tento Březinův soud. Kdykoli jsem přišel k mistrovi na návštěvu, snesl mi rozmanité novinky a rozpovídal se o nich, ba některé ty stránky větu za větou rozebíral, aby ukázal jejich pravou jakost. Na tento způsob rozkrájel např. pana Götza nebo Josefa Horu neb Wolkra. Jednou mi ukázal obrazy a sochy našich mladých a pravil: „Jak je to ohavné! Jaké zvířecí tváře! Jaká sprostota! Zde máte věrné zrcadlo této demokratické doby, zrcadlo i dnešní literatury, která nemá formy, nemá myšlenky, nemá páteře! Je to i zrcadlo doby poválečné: surovost, hrubost, nízkost, bezzásadnost, bezhlavost. Vláda luzy! Ve středověku byla Světica, ve století XVIII. kult šlechtičny a dnes je kult DĚVKY! Pohlédněte na toto zvíře!: nohy jako sloupy, ta lýtka, boky, vemena a ten nízký, tupý, bezmyšlenkovitý, duchaprázdný obličej!“

A 21. září 1924 v Tasově řekl mi Březina: „Kacířství české bylo a jest nevědomost. Naše příroda jest drsná a proto se jedí těžší jídla; a kdo se nacpe hrachem, kroupami a šunkou, ten nemá mnoho smyslu pro subtility tomismu, pro mystiku katedrály a podobné věci.“

*

A téhož dne mi řekl: „Husitský mýtus „zbudoval“ naši samostatnost. Mýtus to je ten cit. Ale pravda, historická skutečnost byla docela jiná, proto také nynější husitství nemá s tím původním docela nic společného, protože tam to spočívalo na náboženství, kdežto ty naše poválečné církve sestávají z lidí, kteří s náboženstvím nemají vůbec co činit. Slovo: „Navazovat na reformaci“ jest nevědecká, nehistorická fráze!“

15. května řekl mi Ot. Březina to, co jsem otiskl k šedesátinám, tedy k loňskému jubileu O. Březiny, v měsíčníku Tvar ke konci svého článku „Básník víry“. Nikdy předtím se mnou tak nemluvil. Dle všeho právě tehdy zjevila se mu smrt ve veliké blízkosti, neboť louče se, vzal mě za obě ruce a maje v očích slzy, pravil: „Má-li mé slovo na vás nějaký vliv, mám-li u vás nějakou váhu — říkám vám to dnes, protože vždycky se nenaskytne příležitost mluvit o takových věcech - možná, že se již nevidíme, jsme lidé smrtelní, proto přijměte má slova jako mou poslední vůli: Prosím vás, neopouštějte katolickou církev!“ Nemohl jsem v té chvíli pochopit, proč mi to říká, neboť já sám nikterak nemyslil v tu chvíli na smrt a mistr vypadal docela zdravě, a bylo 15. máje, kdy i sama příroda odvrací všechny myšlenky na smrt, a mistr byl vždycky neobvykle vnímavý pro všechnu řeč přírody, ale on toto své loučení ukončil větou: „Velikou útěchou mi jest, že aspoň mé dílo je KATOLICKÉ! Není v něm nic, co by odporovalo dogmatům církve katolické!“

Teprve když jsem byl zase doma, v Tasově, rozpomněl jsem se na všechna mistrova slova a viděl jsem, že to jeho loučení, které se mi zdálo býti takovým překvapením, bylo dobře a s rozmyslem připraveno i tou ostatní řečí. Neboť hned, jak jsem k O. Březinovi přišel, po obvyklých otázkách, co je v Tasově nového a co dělá paní Pavla Kytlicová, začal mistr mluvit o katolické církvi a mezi jiným pravil: „Co se teď proti katolické církvi u nás podniká a děje, je tak ničemné a lživé a děje se s takovou vehemencí a v takovém rozsahu, že se musíme báti o svůj národ!“

V téže době O. Březina mi řekl: „Náš národ nevytvořil ani jednoho vynikajícího theologa. Ten poslední byl Tóma se Štítného. Hus neměl partnera a proto se všechno hrnulo za ním. Českobratrství a husitismus jako mesiášská idea LIDSTVA je historická lež. Vlachové a Francouzi o Husovi ani nevěděli ani nevědí a přece nezůstali pozadu za pokrokem lidstva, právě naopak...“

A téhož dne mi řekl: „My jsme dosud neměli náboženského básníka ve vlastním toho slova smyslu, poněvadž tradicí neměl na to připravenou řeč. Proto českému básníku „náboženskému“ daří se jedině invokace, modlitby, přímá řeč k Bohu — ne však jako sv. Tomáši Aq. nebo sv. Bernardu a jiným, řeč tzv. dogmatická, ve vlastním slova smyslu theologická, což je mnohem těžší. Čelakovský byl velký básník, ale toho z čítanek vyhodili a místo něho takový

Wolker! Oč dál byl proti Wolkerovi takový Vrchlický! A jaké hanebné kritiky psal o Vrchlickém ten, který prohlašuje za spasitele našeho Parnasu Wolkra!“

Březina z paměti mi přednášel Čelakovského hymnu „Bud' vůle tvá“ otištěný před 100 lety (r. 1828) v „Časopise kat. duchovenstva“ a když jednu z těch pěti slok Čelakovského přednesl, verš za veršem rozebíral a vykládal a řekl: „Od těch dob nebylo v české poesii nic lepšího napsáno!“

Poslechněte:

Bud' vůle tvá! Ty, jenž přesahuješ s nadvězdých stanů světa končiny a lásky okem po nich obživuješ nesmírnou šíř, i tajné hlubiny; ty, jenž přebýváš v moci neskonalé, opásav svých se sluncí jasností, ty, jenž tvorů všech řady dokonalé svatou, nestihlou řídíš moudrostí, bud' věčně vůle tvá!

Bud' vůle tvá! Ta vůle, již se koří nebeské tvorstvo světlem oděné, ta vůle, nebe, která nebem tvoří a blahem plní duchy zvýšené; jak anděly a silami tam všemi v žádoucí říši tvé jest slavena, tak, Otče, zde od dítek tvých na zemi jen poznána a vroucně plněna bud' věčně vůle tvá!

Otokar Březina mi řekl jednou při podobné příležitosti: „Národ český církvi katolické musí něco dát a teprve potom může ji kritisovat!“ A podle Březiny tím posledním, který církvi v českém národě něco dal, byl Tomáš ze Štítného.

Jednou mi řekl: „Čechové víru katolickou přijali, ale dříve ještě, než ji mohli poznati, začali ji reformovat!“

JAKUB DEML.

Bez svolení redakce není nikomu dovoleno ani nejmenší část zde otištěnou uveřejňovat dále. Redakce.

MRAVNÍ ODPOVĚDNOST VŮLE UNESENÉ VÁŠNÍ

Vášeň jest konem dychtivosti smyslné, smyslná * snaha vždy spojená s fyziologickým pohnutím. Dosud jsme však VÁŠEŇ nestudovali V JEJÍCH VZTAZÍCH S VYŠŠÍMI SCHOPNOSTMI, totiž s rozumnou vůlí.

* „Smyslná“ je míněno v širším smyslu, než v obyčejném hovoru zvyklo; zde smyslný se rozumí více v protikladu k „čiře duševní“.

Jakmile však je vášeň V NĚJAKÉM POMĚRU K VŮLI, ihned nastává otázka O MRAVNÍ ODPOVĚDNOSTI. Je tato vášeň správná? Tu vůle, která ji schvaluje, z ní činí mravný čin. Jest nerozumná? Tu ji má vůle zavrhnouti, a jestli ji schvaluje, dopouští se nemravného činu.

MRAVNOST VÁŠNĚ JE TEDY CELE OBSAŽENA V JEJÍCH VZTAZÍCH S VŮLÍ. Avšak tu může nastati mnoho případů a právě podle toho se mění mravnost vášně.

Vizme v první řadě dva všeobecné rámce, které obsahují různá postavení vášně k vůli.

Bud' 1. VÁŠEŇ PŘEDCHÁZÍ VŮLI (passio antecedens), to jest, vzniká sama pouhým vlivem vnímání nebo obraznosti a předbíhá jakoukoliv pozornost rozumu a vůle.

Bud' 2. JDE ZA VŮLÍ (passio consequens), to znamená, vzniká z popudu vůle, která přeje vjemům a citovým obrazům a tak budí vášeň, aby jí užívala tím, že ji ovládá.

Vášeň předchozí — toť dějiny svedení vůle vášní. Vášeň následná - toť dějiny zvládnutí a řízení vášně vůlí.

Zastavme se u první otázky vášně předchozí či vůle stržené vášní.

Vizme hlavní možnosti, a ty nám ukáží, že vášní stržená vůle není vždy a po každé stejně odpovědná: 1. Vášeň předchozí jednou brání činnosti rozumové a zbavuje volní odpovědnosti; 2. jindy vášeň předchozí omezuje činnost

rozumu a zmenšuje volní odpovědnost; 3. jindy zase vášně nechává rozumu dokonalou činnost a nezmenšuje volní odpovědnost. 4. Nicméně je hřích z vášně menší než hřích ze zloby.

I. VÁŠEŇ BRÁNÍ ČINNOSTI ROZUMU A ZBAVUJE MRAVNÍ ODPOVĚDNOSTI

Procházím se o samotě pohřížen v rozjímavé četbě. Jednomu příteli napadne, aby mne postrašil: ukryje se a potom se na mne náhle odkudsi vyřítí s křikem, že až krev stydne. Odezva dlouho neodkládá: bráním se rozhořčenými a zlými slovy. Ta obrana může být ještě vážnější; ale ať je jakkoli, vždy přímo souvisí s hnutím strachu a s rozhořčením, které ve mně náhle vzniklo.

Přímo souvisí, ovšem, neboť můj rozum a má vůle neměly času zasáhnouti. Aniž bych toho byl pozoroval, způsobilo ve mně podráždění celý řetěz dějů: představu nebezpečí, fyziologické pohnutí, pudovou myšlenku obrany, kterou jsem ihned jako samočinně projevil rozhořčenými slovy. Později, když se rozčilení uklidnilo, lituji ostrých slov, poněvadž snadno naznám jejich urážlivý ráz, zatím co před chvílí, kdy jsem je pronesl, jsem si neuvědomil, že nebyla místná a slušná.

Tak tedy v nás může vzniknout vášně a vzbuditi svým nárazem čin dříve, než rozum to zpozoroval. Mezi touto vášní a tímto činem zůstávají naše vyšší mohutnosti v nečinnosti; vystupují pouze vjemy, obrazy a spojené odezvy. To je vášně předchodí, totiž předcházející rozhodování vůle a často i samu pozornost.

Je na místě důrazně poznamenati, že jak osobní povaha, tak fyziologické a duševní okolnosti okamžiku mohou velmi podporovati rychlost pohnutí i činů, které jsou následkem onoho pohnutí. Proto jest nemožno dáti přesné pravidlo o živosti a rozsahu oněch pohnutí, která se v každém z nás mohou odehrátí. Každá povaha má svůj vlastní zákon a citlivost každého z nás se mění od okamžiku k okamžiku. Jeden je velmi živé povahy a propuká ve špatnou náladu při nejmenším podráždění. Jiný se ozve jen zvolna, i je-li bodán ostrým hrotem. Týž člověk je dnes netečný a jako otupělý, a zítra se dá velmi snadno unést. Každý případ musí být posuzován sám o sobě a podle osobních okolností, které jej přímo obklopují. Zde je třeba víc než kde jinde varovati se posuzovati mravní cenu činu podle vnějšího vzezření a rozhodovati o odpovědnosti podle nějakých seznamů předem stanovených.

Ve věci odpovědnosti za vadný čin, který je přímým následkem vášnivého stavu, nemůžeme poskytnouti leda velmi všeobecné zákony, a na moudrosti bude upravit je bystře pro jednotlivé případy.

Toto jest PRVNÍ PRAVIDLO: Je-li vášně předchodí taková, že činí skutek, který vyvolala, úplně nevolním, tu onen skutek, ač věcně vadný, není nikterak hříchem, poněvadž není chtěný a proto ani příčetný.

Ale tu je ještě třeba, aby vášně byla sama ÚPLNĚ NEPŘEDVÍDÁNA a tedy nechtěna. Rovněž třeba, aby svědomí nebylo varováno před příležitostí, která probudí vášně, a aby nepředvíдалo její zhoubné následky. Je znám školský příklad, kdo ví z dřívější zkušenosti, jaká bláznovství tropí v opilosti a přece holduje nestřídmosti, jest zřejmě odpověden za ta bláznovství i ve chvílích, kdy se odehrávají a jeho zmatky a zatemnělý mozek nepozoruje jejich nezřízenosti. Takové činy jsou chtěny nepřímou ve své příčině, kterou člověk vědomě chtěl, a tudíž nemohou být vyňaty z odpovědnosti.

Tož je dobře dvakrát měřit, máme-li mravně hodnotiti vinný čin, spáchaný ve zmatku vášně. Naprosto by nestačilo říkati a opakovati na omluvu činů vykonaných za bouře smyslnosti nebo v žáru hněvu: „Byl jsem jako pomatený, nevěděl jsem, co dělám!“ Celá otázka se točí okolo toho, aby se zvědělo, nejsi-li nijak účasten, nebo je-li něco z tvého chtění na náhlém provalení vášně.

Jestli jsme již dříve ze zkušenosti poznali podobné příležitosti a dobrodružné hry a zase přijímáme — daleci jsouce útěku, dokud ještě čas — příležitost a můžeme lehce předvídati podráždění z ní vzniklé, jak bychom tedy nebyli odpovědni za činy, k nimž vede zaslepení rozpoutané vášně!

Zmatky rozčilení mohou být postupně přivedeny až na nejvyšší napětí delším působením, při němž pracuje svědomí a tak není vzdáleno vášně, nýbrž je s ní a odpovídá za ni. Touha pomstít urážku udržovaná a živená po dlouhé dni

může u jistých povah vybuchnouti v návalu hněvu, jenž se ve svém rozbouření téměř rovná zuřivému šílenství. Stejně je tomu s dlouho živenou žádostivostí, která nezanedbá žádné příležitosti, aby se denně nerozněcovala. Zesilivší a dlouho živená může skončit tím, že člověk z ní pozbude hlavu. Ve víru prudkého nárazu vašeň strhuje všechnu činnost svědomí. A svědomí je odpovědné za stálá posilování vášně a tím i za její předvídaný následek, třebaže výbuch vášně zničil rozvahu, jako vlna zalévá toho, kdo se jí staví do cesty. Kdo se v prudkém hněvu dopustí zlých činů neb trestuhodných surovostí, není zcela omluvitelný; a vůbec nemůže býti omluven, když v sobě viděl růsti hněv a nechal jej se rozmocit na nejvyšší míru, a když ještě byl čas všechno rozvážit a uklidnit se. Tak je tomu u odpovědnosti za jakoukoli chybu vášně, jejíž původní příčinu jsme předem a snadno nějak mohli poznati.

Což není již hřích, vydati se v blízkou příležitost k hříchu i když vidíme, že jí podlehneme? V tomto případě vlastně nemáme více co činiti s vášní předchozí, nýbrž s následnou, tj. přijatou, i s jejími následky prozíravosti svědomí.

Tedy případ neodpovědnosti nepotkáváme leč za duševního rozpoložení vášně přísně a pouze předchozí, totiž ve vášni, která předbíhá jakékoli pozornosti a volnímu předvídaní.

Náhlost některých podráždění, zvláště když zapadají do osobních nálad poklesu duševní svěžesti, do přechodné nebo trvalé nemoci, do živých a jakoby nepoddajných povah, může přivoditi náraz tak mocného pohnutí, že veškerá činnost mravní pozornosti je okamžitě potlačena a samočinně dojde ke skutku, k němuž pudí vašeň. To předpokládá až jedovaté podráždění a osobní podmínky zvláště příznivé oné rychlé odezvě v činnosti. Každý člověk může více nebo méně znáti přechodnou ochablost právě neřízené citlivosti. Tož tato ochablost není hříchem, byly-li zachovány podmínky: vůle je jí vzdálena; skutek není vinný leda věcně, vymyká se mravní odpovědnosti.

II. VÁŠEŇ PŘEDCHOZÍ OMEZUJE ČINNOST ROZUMU A ZMENŠUJE VOLNÍ ODPOVĚDNOST

Vášeň předchozí může přivoditi jakousi odpovědnost za čin, který vyvolala, když nezničila sice dozorčí činnosti rozumu, ale přece dosti pomýlí onen dozor, že zloba či závažnost spáchaného činu se nejeví v plném světle svědomí.

Předpokládáme tedy, že jde o předchozí vašeň vzbuzenou z popudu vnějších či vnitřních úkonů vnímání nebo obrazivosti, jedním či druhým z lákadel, na jejichž zavolání čekají naše rozličné choutky, způsobem netušeným a tajným. Předpokládáme dále, že podráždění je živé a stav vášně dosti prudký na pomatení rozumu, třebaže mu nebrání viděti ne-li zřetelně, aspoň v nějaké míře, že skutek vyvolávaný vášní (řeči, pohyby, činy, surovosti) je trestuhodný. Konečně ještě předpokládáme, že k onomu činu nedošlo při prvním nárazu, nýbrž po nějaké době, která dovoluje rozumu i přes trvající zmatek zahlédnouti mravní vadnost činu požadovaného vášní. Ta již samotným podrážděním působí fyziologickou rozruchu, rozhýbe obrazivost, zdůrazňuje přitažlivost svých pohnutek: kouzelná hra živých obrazů, které svým mocným výrazem zatemňují pohnutky svědomí. Svědomí napřed jenom zahlédá, brzy potom více nevidí; prudký záchvat citlivosti brání svědomí pevně stát na svém místě a souditi s celou žádoucí přesností.

Činnost, která plyne z takového volního rozhodnutí napůl jasného a napůl temného, by nemohla býti úplně omluvena, poněvadž zatemnění rozumu způsobené zmatkem vášně není úplně; není svobodnému rozhodnutí úplně nemožno zamítnouti zlý čin, zvláště požaduje-li jiných přípravných činů neb chování, které nutí k tělesným pohybům a tak k přímé volní činnosti.

Nicméně v tomto předpokladu trvalého zmatku rozumu nemůže odpovědnost zůstat v celé neporušenosti. Skutek není zcela úmyslný, neboť úmyslný skutek předpokládá jasný rozum, který jej nařizuje, kdežto rozum v duševním zmatku udržovaném vášní je jen polojasný. A tato střídání prozíravosti a zatemnění vysvětlují přímo pád svobody. Skutek z toho pošlý není výsledek pouhé vůle jako ani pouhé vášně. Pochází z obou těchto pramenů nerozlušitelné propletených.

Takový čin-kříženec se nedá — pokud se úmyslu týče — přesně rozebrati. V podobných případech si vzpomeňme, že mravní odhady se nedějí podle matematických zákonů. Zdravý smysl převládá nad rozbořem, když tvrdí, že hřích je méně přičetný, přimělo-li k němu pachatele silné pokušení, předpokládá ovšem, že sám pokušení nevyvolal nebo s ním dobrovolně nesouhlasil.

Při tomto hříchu bude velikost odpovědnosti poměrná jasnosti úsudku svědomí, a velikost nechtění bude přiměřená zmenšení bystrosti, jež způsobil záchvat vášně.

Neboť dobrovolný, plně příčetný čin je takový, který pochází z vnitřního svobodného pramene, jenž se k němu může hlásiti jako k projevu úplné a osobní svobody. Jestli však vnější příčiny anebo protivné duševní síly porušují moc svobody, právě o tolik jest zmenšena volní část skutku.

A prudká vášeň předchozí je právě jednou z těch vnějších násilných příčin. Okamžitým zatemněním, které způsobila, podlamuje moc svobodné vůle; nenechává jí plnou svobodu rozhodnutí ani nezávislost; zmenšuje tedy odpovědnost za čin, který je sice odvislý na vůli, ale na vůli oslabené v odporu vnější a opačnou silou.

H. D. NOBLE, O. P.

SV. TOMÁŠ, KŘESŤANSKÝ MORALISTA

Dokončení.

V oné omilostněné bytosti můžeme pozorovati jako v lidské přirozenosti, která jí v sobě nese, dvě role, a to roli samé milosti posvětné, která má úkol přirozenosti, a roli božských ctností, které vystupují jako schopnosti. A na těch dvou rolích čteme jako na Mojžíšových deskách čím dále přesnější přirozený zákon křesťanského života. První z rolí, a to jest role milosti posvětné, má jen jeden zákon, článek, ale základní. A tímto se budu výlučně obírat, abych snad příliš neprotáhl naše pojednání.

Náš nadpřirozený život, k tomu se vždy musíme vracet, je tedy život milosti posvětné v nás. Mluvit o životě nadpřirozeném bez milosti posvětné nemá smyslu. Což může býti lidský život bez lidské přirozenosti?

A pak, zásada, „jaká přirozenost, takový život“, nesnese výjimek. Tož si připomeňme, co svatý Tomáš praví po sv. Petrovi o milosti posvětné: Je to podíl na vlastní přirozenosti Boží. Z toho plyne nutně, že život milosti posvětné je účastí na samém Božím životě. Je tu táž Boží přirozenost a týž Boží život v Bohu i v nás. Ovšem v Bohu jsou ve stavu dokonalém, v nás jenom v nedokonalém stavu účasti.

Je-li život milosti posvětné účastí na samém Božím životě, tu jeho základním zákonem má býti, aby Boží život věčně představoval. Nejen všeobecně a mlhavě, nýbrž ve význačných rysech a v jeho vlastním rázu. Náš božský život chce býti přesné a vědomé napodobení Božího života. To jest v jistém smyslu sama jeho definice a tedy i jeho přirozený zákon.

Ale, a to je všechno? Skutečně, to je všechno, avšak prakticky nesmírně důležité. Život Boha jest maják, jehož zářivé světlo vyvádí ze tmy celou cestu, na niž nás volá milost.

Život Boha! Jistě je třeba, abychom si — podle lidského zvyku rozdělovat nerozdělitelné — uvědomili, že jsou to dva životy, život vnitřní a život vnější. Oba jsou vzory našeho života v milosti.

Vnitřní život Boha je jeho podstatným životem. Dvě hnutí, lze-li říci, jej tvoří: Činnost rozumová, jíž Bůh sebe sama dokonale poznává. Hnutí citové, jímž se Bůh sám miluje v celé dobrotě, již vidí. Tento vnitřní život Boha je tedy čistě rozjímavý, kontemplativní. Jeho bohatost je nepochybně nekonečná. Rozumová činnost Boha plodí osobu Slova, vůči níž stojí osoba Otce. A Boží činnost citová plodí osobu Ducha svatého, jenž je vzájemnou Láskou Otce a Syna. Ale tato plodnost je vnitřní a zůstává v Boží přirozenosti, v níž vytváří život nejsvětější Trojice. To je dokonalý vzor rozjímavého života a jediný nutný přirozený způsob božského života.

Podle toho má býti upraven náš vlastní vnitřní život. I v nás je život milosti v první řadě rozjímavý a má v něm býti ona dvojí činnost spojená jedna s druhou, jež tvoří vnitřní život Boha. První hnutí, které pochází ze živé ctnosti Víry, to jest z Víry oživené Láskou, je hnutí rozumové a činí nás účastnými na poznání, jež má Bůh o sobě. Druhé hnutí,

jehož pramenem je ctnost Lásky, je hnutí přátelství k Bohu a druží nás k Lásce, jíž se On miluje. A v tom jako v Bohu tkví i náš rozjímavý život.

V rozjímavé činnosti může ctnost živé Víry užití nadpřirozených ctností rozumových rozumnosti, vědomosti a moudrosti, v nichž se rozlilo její světlo a jež tvoří živou bohovědu. Anebo může těžiti z pomoci Ducha svatého, který v ní tokem sedmi svých darů rozlévá božská osvětlení. Ať již je tomu jakkoli, náš rozjímavý život se v základě, jenž je velmi prostý, vyjasňuje každému, kdo se druží k myšlence, že život rozjímavý opakuje vnitřní život Boha. A tato myšlenka je i zákonem rozjímavého života i jeho podivuhodným programem.

Avšak Bohu se zalíbilo míti činný život, jehož výsledná mez — totiž svět přírody a svět milosti — není více vnitřní, nýbrž vnější. A tato činnost Boha, Stvořitele bytostí a Posvětitel duchů má dvojitý ráz, jenž má pro náš křesťanský život cenu vzoru.

Především pramení Boží činnost v Božím rozjímání. Bůh poznává sebe sama, poznává výsadu své bytosti, že může býti „sdílena“ nesčetnými napodobeními, a touž Láskou, jíž miluje sebe, miluje i tu napodobitelnost i sama napodobení. Z tohoto poznání až lásky, v nichž tkví jeho rozjímání, vychází k svému stvořitelskému a posvětitelskému dílu. Stejně jako jeho Slovo a jeho Duch svatý, tak i toto dílo je plodem jeho božského rozjímání, jeho vnitřního života, však ne více přirozeným, nýbrž svobodným, ne vnitřním, nýbrž vnějším.

A s druhé strany je činnost Boha, jež svědčí o jeho všemohoucnosti vnitřně řízena a mravně určena jeho dokonalostmi nebo vlastnostmi, jeho svrchovanou opatrností, spravedlností, štědrostí, trpělivostí a milosrdenstvím, božskou mírností a jinými.

Jako zákonem našeho rozjímání je vědomě napodobit Boží rozjímání, tak naše činnost má napodobovati dokonalost Boží činnosti. „Budte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec!“ Naše rozjímavá láska má býti jeho oživovatelkou, a jediné rozjímavá Víra je schopna býti jeho nejvyšší ředitelkou. Naše nadpřirozené mravní ctnosti, které jsou účastny na Božích vlastnostech a živými nástroji božských ctností, mají za úkol řídit naše činy a dávat jim jejich mravní povahu. Náš činný život v milosti zachovává a má zachovávat způsob činného života Boha; jeho způsoby se zálibou poznávané nám mají být tak domácí, jako způsoby otcovy dětem.

Je zcela v duchu sv. Tomáše takto vysvětliti člověka Bohem a křesťanský život Božím životem. Jak vznešený to způsob a jak rozšiřující a povzbuzující! Jím se andělský doktor stal i na poli praktického duchovního života nejlhodnějším a velmi osvětleným z Mistřů. Činí nám pochopitelným náš křesťanský život a zjevuje nám jeho přirozený zákon, nás vede k tomu, abychom s živou chutí poslechlí daných a vnějších zákonů, které mají potom řídit život křesťana.

A. LEMONNYER, O. P.

PRACOVNA

NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE

Duch svatý vedl si Marii od prvního rozblesknutí rozumu. Čekala dychtivě vykoupění Izraele. Protože byla nevinná a přechistá, úpěla pod hříchem, jenž ji obklopoval se všech stran. Nyní dostalo se jejím vzdechům vyslyšení. Přijde Vykupitel a ona má býti jeho Matkou. Srdce její plakalo se všemi, kterým bylo úzko z hříchu, její mateřská láska umývala ve své vroucnosti všechny děti Evy. Proto se nyní to její srdce rozechvělo slastí cherubů, proto v duchu na své srdce strhla všechny miliardy svých dětí a jásá: Velebí duše má Hospodina. Celé nebe zpívá s ní. Maria chce však i s lidmi jásat. Ví, že její družky by jí všechny nerozuměly. Ale v horách žije příbuzná Alžběta. Patří jako ona k té nečetné skupině Izraelitů, kteří nečekali od Mesiáše krev a válku, nýbrž odpuštění hříchů. Spěchá s chvátáním na hory, jak výslovně praví Písmo. Ten chvat jest Marie, Matky Vykoupění. Srdce její přetéká. Nemůže více unést sama tolik štěstí. Jde rozdělit svou radost s tou, která také celý život dychtila po Mesiáši. Maria pěje, jásá, děkuje, modlí se... Raduje se z našeho vykoupění. Proto, že byla zcela Boží, svou vůlí i láskou, proto jásá nad těmi, kteří mají být také Božími, a kteří jimi budou. Čím blíže jsme u Boha, tím větší naše radost, že se něco pro Boha koná, že jest Bůh

veleben, že je aneb může být od bližních milován. Všechna žárlivost, všechno hledání vlastní osoby křičí o našem nejtajnějším a nejstrašnějším hříchu, totiž o naší sebelásce. Neboť sebeláska se stupňuje, až dochází k příšerné skutečnosti, kterou nikdo nevyslovil zřetelněji než sv. Augustin slovy: Dva tábory rozdělují tento svět. Jeden Babelu, v němž vládne Sebeláska, až k nenávisti Boha... Až bude radost bližních naší radostí, až jejich spása bude hlavní naší starostí po spáse vlastní, tehdy teprve budeme mít pravého ducha Božího. Panna Maria u sv. Alžběty! Nenechme přejít tento svátek bez připodobnění svaté Matce! Aby naše duše byla stále blíže a stále vroucněji a upřímněji u bližních, aby měla jen jednu velkou vášeň a radost, aby totiž co možná nejvíce lidí naší pomocí poznalo, že jenom v Bohu jest čistě štěstí, abychom je svým příkladem, modlitbou, pomocí, obětmi účinně přiváděli k tomuto poznání, abychom se radovali, kde jenom uzmáme, že se něco dobrého děje. Aby všechny vzlyky a jásoy básníků byly našimi vzlyky, aby úsměv čistých byl naším úsměvem, abychom rozuměli pravé lidské touze. Abychom přiskočili hned k pomoci, kde se děje něco dobrého, aby každý dobrý čin rozehvěl srdce naše sympatickou ozvěnou, abychom všechny síly, všechny dary, všechny schopnosti nesli s chvátáním na hory k těm, které můžeme podepřít, rozradostniti, očistiti.

BRAITO.

O LIDECH PŘÍSNÝCH A TVRDÝCH

Hříšník je především chudák. Nemocný. Proň přišel Spasitel. Ale Ježíš to asi špatně dělal — dle soudu a jednání tak mnohého horlivce. Pro hříšníka není omluvy, pomoci, zvednutí, úsměvy, podání ruky. „Prašivý pes“, dalo by se vyjádřiti mínění mnohého z těch, kteří se rozpráhují proti hřešícím. Oni jsou přísní a spravedliví? Opravdu? Dle mé zkušenosti bývají tito mužové přísní a spravedliví tím „přísnější a spravedlnější“, čím sami jsou špatnější! Hřích, jímž se dusí, je pudí k vlastnímu prokletí, jímž ale spalují záda svých bližních, kteří jsou tak nešťastní, že postrádají jejich drzosti a skrývají svůj zrak před těmi „čistými a svatými“. Ať ani jeden z nás není přísný a tvrdý k bližním. A kdo jím jest, nejprve si vzpomeň, že Ježíš řekl: Nesudte a nebudete souzeni, a pak zpytuj svědomí, jaká špatnost asi tě pudí k tvé tvrdosti a přísnosti? Hříšník je především chudák. Je to ubohá zbloudilá ovce. A ten, kdo má ducha Ježíšova, s hojivým balzámem, s posilujícím pokrmem, olejem a vínem občerstvujícím hledá ty, které trny hříchu, světa zranily. Přísnost ponechme Bohu, jako on si ji ponechává až na ztrestání, POSLEDNÍHO zhrnutí svým milosrdenstvím. Kdybychom měli více ducha Kristova, více bloudících bychom přivedli k němu. Běda těm, kteří jsou hrdí, kteří odpuzují a zatracují jménem Ježíšovým, které jest Milosrdenství nekonečné.

VINNÝ KMEN

„Beze mne nemůžete ničeho učiniti...“ Zdá se, že mnozí křesťané zapomínají na tento základ všeho křesťanského života, veškerého apoštolátu a snahy o dokonalost. Jako by oni sami šli, jako by jim Bůh ne dával vše dobré, co konají, neb co mohou konati. Praktický pelagianismus jest dosti častý u povrchních katolíků. Věčně se „činí“, stále se třesou, rozhánějí se ze široka, opatřují se dalekosáhlými plány, děsí se budoucností, jako by na nich vše záviselo, jako by oni byli pojistkou dobrých mravů, spásy bližních a osudů církve. Neříkám, abychom nepracovali. Je třeba vykonati vše, co jest v našich silách, ale třeba konati to s Ježíšem. Třeba si připomenouti slova: „Já jsem pravý vinný kmen. Kdo zůstává ve mně, přináší hojně ovoce...“ Všechna naše činnost a snaha musí vycházeti z Ježíše. Abychom v něm žili a v něm se hýbali! Vrsti do Ježíše. Když uznáme, že on jest opravdovým středem naší bytosti, a když jej učiníme středem svého života, budeme hledati jej ve všem, v těch, které chceme k němu přivést, v jeho církvi, které budeme pokorně sloužiti bez pošilhávání po své osobě, která by ráda učinila církev, mystické tělo Kristovo, závislou na své práci, na svém přičinění, na svých podnikcích. Když bude Ježíš životem duše naší, budeme se radovati z každého ohlasu jeho lásky, radostně přiskočíme, když s nějaké strany ozve se volání: Zde, šik Ježíše Krista!“ Na výzvu: „Kde jste, věrní Ježíšovi?“ odpoví mužně: „Zde!“ a to celým životem, každou žilkou, především podřízením sebe, své práce, svých soukromých cílů, protože vše mizí v cíli posledním, v Ježíši.

Jen ten, kdo je tak v Ježíši, že Ježíšův život stává se zvolna jeho životem, kdo vše své i bratří nese v náručí své lásky k Otci, kdo stále z Ježíše přijímá životodárnou Milost, kdo hoří jeho láskou, jen ten přináší užitek... Divíte se mnohdy, že jste sili mnoho a sklidili malo nebo nic. Víte, kde je chyba? Sili jste mimo Ježíše a proto celá vaše snaha a námaha vydala jen ovoce sobectví, sebelásky, ješitnosti, vlastního uspokojení, ovšem, protože sebeláska jest nenasatná, i tohoto ovoce bylo pro ni málo. Všechno símě, jež není svlaženo v Ježíši, v jeho krvi a v jeho lásce, jest mrtvé. Žádná

ratolest odříznutá od Ježíše nevzejde v nesmrtelné duši k nadpřirozenému životu. Jest první podmínkou apoštolské činnosti, býti učedníkem Ježíšovým, opravdu JEHO v něm, s ním pracujícím, ne apoštolem sebe! Pracovat pro sebe a skrývat při tom své úmysly za prapor Kristův jest odpornou svatokrádeží!

BRAITO.

MAGNIFICAT

S nebe sestoupilo a nebi je vděčná země tisícerými ústy vrací. Klas na poli v žáru slunečném volá: magnificat; skřivan nad úrodnými lány kroužící jásá: magnificat; lípa v květu bzučí: magnificat; růžové poupě vydechuje vonné: magnificat; hrom rachotí: magnificat; slunko s kazatelnou nebeské, hlásá: magnificat; noc do tmavého plátna tká: magnificat; moře, i když s vlnkami laškuje i když burácí, velebí Pána.

Tak mrtvá příroda. A její král? Za příkladem Panny, jejíž duše první ve svaté extasi Pánu dobrořečila, dlouhé řady svatých a světic Božích modlilo se a modlí magnificat. Vyznavač i mučedník, anděl i kající, dítě i stařec velebí Pána. — Veškeren ten jásot pak jako v ručejích vtéká do širokého a hlubokého srdce knězova, jenž jako druhý Kristus stojí mezi nebem a zemí, a nese se odtud k trůnu Božímu, kdykoliv se kněz modlí svoje magnificat při denních hodinkách.--

Ale slova byla by i v ústech Mariiných zůstala kovem znějícím, kdyby její život nebyl býval stálým magnificat od Nazareta a Hebronu přes Betlem a Kalvarii až do Efesu, kdy ústa její v dokonalé odevzdanosti do nejsvětější vůle Boží naposledy propukla v jásavé magnificat na zemi, aby je potom na věky pěla v oblastech nebeských.

Duše má, nejen tvoje modlitby ale i tvoje skutky mají býti stálým magnificat. I když ti nebylo dáno tolik milostí jako Matce Boží, přece nezapadne slunko, aby ti Bůh nebyl toho dne udělil milostí bez počtu. Od slunečného paprsku, kterým tě Pán ráno probouzí a který staví do tvých služeb s veškerým teplem a světlem na celý den až k první hvězdičce, kterou na nebi rozžihá, aby tě těšila i v bezesné noci a ti připomínala, že tam nad hvězdami bdí nad tebou dobrý Otec, co přirozených darů ti poskytuje. K nim přičti všechny dary nadpřirozené, o kterých ví tvoje nitro jediné, den co den. A rok má 365 dní. A kolik máš ty let? Sečti, můžeš-li, všechny ty milosti! Opravdu: „veliké věci učinil tobě Pán“. — Magnificat!

P. HUDEČEK, C. SS. R., ŘÍM.

NEMAŤTE SVĚDOMÍ LIDU

V novinách jsme četli doslova: „... my katolíci považujeme za těžký hřích každé týrání a zlé nakládání se zvířaty. Páté přikázání Nezabiješ vztahuje se nejen na lidi, nýbrž i na zvířata.“ Obojí prostě není pravda. Mravouka praví, že týrati zvířata bezúčelně je hříchem všedním a že s pátým Božím přikázáním nemá týrání zvířat nic společného.

V knize autora katolíka čteme zase tuto věc, hraničící na rouhavé zneužívání svátého Písma: „Znáte všichni zázrak, který učinil Spasitel v Káně galilejské. Proměnil, pravda, vodu ve víno, při svatbě, na kterou byl pozván se svou matkou a s apoštoly. Všeci víte, že hosté na té svatbě si popřávali tolik, až vypili všechno víno, které si ženich nachystal,“ vykládal jakoby žákům prostě a ze široka pan nadučitel. Každý by si myslil, že toho pití už měli dost a naši abstinenti by řekli až moc. To potvrzují slova vrchního číšníka (správce) svatby, když mu přinesli okusiti vína, Spasitelem z vody proměněného. Jak to povídal... „Každý člověk dává nejprve dobré víno, a když se hosté podnapili, tehdy špatnější. Ale tys zachoval stejné (dobré) až dokonce.“ Dle těchto slov byli hosté trochu podnapilí, a Spasitel je za to nepokáral a neřekl, že už mají dost, nýbrž proměnil vodu ve víno, když už ženich vína neměl. Podle toho myslím, že při svatbě a takových radostných příležitostech „drbka“ není hříchem.“ - „Ovšem, přijde na to, které jsou to příležitosti; budou to celkem jen řídké. Jistě ne např. když se sejdou dva bratři „z mokré čtvrti“, aby se z radosti nad tím, že se sešli, namazali,“ odpověděl domácí pan farář.“ - Vypravování nadučitelovo je čirý cynismus a autor neuměl na to říci jménem kněze nic jiného, než takovou poznámku ?

—ES—

KRÁLOVSTVÍ BOŽÍ.

Nemysleme, že, když pomodlili jsme se jednou neb i vícekrát v kostele, když snad i přijali jsme Ježíše do srdce svého, že již království Boží s klidem a mírem svým posvátným usídli se v srdci našem, že citelně ucítíme jeho přítomnost, že proměníme se ihned ve světce.

Když Ježíš přišel na svět, přišel viditelně — a přece nikdo toho nepozoroval. Sami andělé s nebe museli upozornit na něho pastýře, již na blízku stáda svoje hlídali. Jak tiše, jak nenápadně počalo jeho království.

A jako Izraelité, dříve než vejíti směli do země zaslíbené, 40 let putovali a strádali a s nepřáteli bojovati museli, tak i Ježíš neznám, strádaje a trpě po 30 let život svůj trávil, aby teprve nastoupil dobu utrpení největšího, aby život svůj položil. Pak teprve dospěl slávy a klidu svého.

Myslíš, že pro tebe Ježíš výjimek činiti bude? Království Jeho započalo v nás, uprostřed srdce našeho (doufejme alespoň), ale zasáhlo nejprve naše vnitřní síly a schopnosti, aby pak pomalu, nepozorovaně šířilo se dále — aby rozvinulo se úplně teprve po boji, po smrti.

ŽEŇ

Z DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

ARMAND D'AGEL ET DR. D'ESPINEY: LE SCRUPULE. Comment le prévenir? Comment le guérir? Téqui 1929. Cena 15 fr. Kniha zasluhuje rozhodně co největší pozornosti zvláště u duchovních vůdců. Choulostivý problém skrupule je probrán velmi delikátně, podrobně a autor je přesvědčen, jak již řečeno v Hlubině, že skrupule vychází jak z příčin psychologických, tak i fyziologických. Proto radí k vyléčení skrupulanta spolupráci duch. vůdce a lékaře. Knihu nelze dosti doporučit.

DURYCH: TĚ NEJKRÁSNEJŠÍ. (Bohuslav Durych, Přerov, 1929.) Jednou zahlédl jsem pravou krásu ve svém kněžském životě. Byla mi útěchou. A jako by bleskem zasvítla mi znovu, živelně při přečetní Durychova hymnu na nejsv. Pannu. Durych touto básní přiblížil se těsně k mistrům posv. vědy. V této básni cítil jsem přesný tep nadpřirozeného života, jakému jsem zvyklý u sv. Tomáše Akv. A proto neváhám říci, že tato báseň je vrcholné dílo Durychovo. Dostal se nad Evu — našel Krásu, slyšel Marii. Jest k tomu třeba tragického hrdinství vyzpovídat se tak, jak se vyznal Durych. Asi musil. Ale právě proto s takovou vděčností dívám se mu do duše, která nám všem ukázala duši vlastní, její hledání v smrti, v krásě stvořené, aby nás ukonejšila silně a sladce, že čím blíže k Bohu, tím blíže ke krásě. Durychu, za tuhle knihu: Pán Bůh ti zaplať sám! Má totiž, co by dala. Braitto.

FOGELKLOU: DIE HL. BIRGITTA VON SCHWEDEN. (Reinhardt, München, str. 340, 7.50 Mk.) Švédové zajímají se znovu o svou matku a světici. Je to již dobré, že ji znovu chtějí milovati. Autorka sice nedovede přiznati zázraky, přehazuje je na dlani jako horkou kaši, ale život sám líčí velmi pěkně. Krok za krokem sleduje sv. Birgittu v její lásce k Ježíši Kristu, Panně Marii, v jejím odříkání. Chápe její duchovní mateřství celého Švédska, pro nějž obětuje sebe celou. Život je věrný, na původních pramenech stavěný. Kniha jest dobrým obohacením literatury o této velké Vidoucí. Braitto.

GALY S. M: L'AMI DES PÉCHEURS. (P. Tequi Paris-VI. rue Bonaparte 82. — Prix 12.50 fr., 1929.) Obsah knihy: úžasné milosrdenství Boží, jak se nám jeví už ve Starém zákoně a zvláště pak v Novém. Podobenství o marnotratném synu, zbloudilé ovci, Samaritánu, Maří Magdaléna, Pavel atd. vyvstávají při četbě před vaším zrakem jako překrásné důkazy Boží lásky, dobroty a milosrdenství. Kniha je plná světla a naděje pro všechny chybující.

KRLÍN DR. JOSEF: SVATY JOSEF. („Život“, Praha, 1929, stran 71, cena 10 Kč.) Přemílání stručných zápisů Písem o Muži spravedlivém, „zbožné úvahy“? Nikoliv, skvělý a živý obraz sv. Josefa o jeho životě vyvoleného Otce sv. Rodiny a potom otce rodiny církve. Mnoho meditoval autor o sv. Josefu, po něm budou i čtenáři, kterých bude hojně; protože nebude těch, kdož by rádi neosvěžili křesťanskou duši chválami sv. Josefa. To je nejlepším doporučením. S. B.

MORICE: LA BONNE PROVIDENCE, Téqui, str. 210, cena 7 fr. 1929. Kdybychom byli nejen teoreticky, nýbrž i prakticky přesvědčeni o naprosté prozřetelnosti Boží, jak docela jinak by vypadal náš život, orientovaný podle vůle Boží! To je účelem knihy, ukázat naprostý vliv Boží na dění ve světě, povzbudit k životu podle vůle Boží, z čehož nastává pak zladění duše, radost a mír, jak ukazuje poslední kapitola. Vřele doporučuji.

PORTE: MARIE CLOTILDE DE SAVOIE (Téqui, Paris). Dobrý životopis nešťastné princezny Jer. Bonapartové. Bůh vedl si ji leskem světa k ústraní, k pravému klidu. Okusila číši marnosti světa, a proto tím více se přimkla k jedinému Bohu, jemuž zasvětila svůj opravdu svatě prožitý sklonek života. H. N.

ODVALIL: PUTOVÁNÍ SV. MIKULÁŠE. (B. Durych, Přerov, Smetanova ul. č. 1970 — 21 Kč.) Dávno jsem již nečetl nic tak roztomilého a dobrého. Legendy o sv. Mikuláši jsou zasazeny tak mistrně do života. Jsou jakoby stvořeny pro maminky a učitelky a kněze k vypravování. Verše Odvalilovy plynou jako čistý potůček a házejí jednu jiskru ze světcova roucha utkaného jeho láskou a životem za druhou do našeho smutného života. Ani nevím, jak dosti knihu doporučit. Osvěží vás jako chvilkou pod kvetoucí lipou v neděli. Braitto.

OVEČKA: PAMĚTI SV. IGNÁCE Z LOYOLY. (Kuncíř, Praha, 1929, str. 340, cena 35 Kč). Kuncíř i svědomitý překladatel vystavěli si krásný pomník vydáním Paměti sv. Ignáce. Cesty milosti Boží podivuhodné a silné dávají rozuměti celému plodnému životu velkého vojína Kristova. Sv. Ignác jest jednou z největších postav katolické církve bojující. Nic ho nezastrašilo, nic neunavilo, když měl duše získati Kristu. Nic mu nebylo cizím, všechny potřeby církve a duší zachytil. Jemu byl Kristus opravdu celým životem. Nemožno čísti bez pohnutí. Překladatel pracoval svědomitě, až úzkostlivě svědomitě. Jsem mu povděčen, že jeho poctivost neuložila nám oběť probíjeti se poznámkami k textu a že zařadil poznámky nakonec. Přehled a poznámky jsou samostatným, cenným vědeckým dílem. Bohu díky, že naše literatura duchovní jest zase po letech obohacena perlou. Vřele doporučuji. Braitto.

JACINTO VERDAGUER: „KVĚTY MARIINY“. Přeložil Sigismund Bouška. Nákladem Československé akciové tiskárny, Praha II., Panská ul. 1. Stran 190. Cena Kč 18—. V krásné, bibliofilské úpravě vyšel ve „Vybraných spisech Sigismunda Boušky“ druhý svazek, obsahující mistrovský překlad Verdaguerových „KVĚTŮ MARIINÝCH“, ozdobený podobiznou básníkovou a doprovobený úvodním slovem překladatelovým s poznámkami. Mezi spoustou mariánské poesie zaujímá kytice, uvilá Verdaguerem, ojedinělé místo; psal ji skutečný básník, geniální duch pravého posvěcení a vroucí lásky k Panně Marii. Azurný vzlet, křišťálová čistota, průzračnost obrazů a rytmičká krása uchvacují čtenáře každého bez rozdílu, tím více pak toho, kdo v Panně Marii uctívá Matku Boží. Vřele doporučujeme.

DELERUE C. SS. R.: LE SYSTEME MORAL DE ST. ALPHONSE DE LIGUORI (St. Etienne, 1929, cena 12 frs.). Kniha P. Delerue stala se opravdu nezbytnou příručkou ku poznání ducha a směru morálky sv. Alfonsa. Autor znovu se podjal historického a doktrinálního zpracování otázky mravního probabilismu. Velmi pěkně sblížil D. nauku sv. Alfonsa s naukou sv. Tomáše Akv. Ponořil k tomu účelu morálku sv. Alfonsa do jejích kořenů. Málo je theologických knih psaných s takovou pietou a zároveň s takovou dokumentární přesností. Objektivita autorova vykonala svým dílem velkou službu dějinám theologie. Tichá shovívavost a srdečný klid, tak vlastní redemptoristům, činí četbu velmi příjemnou. Braitto.

— POSLEDNÍ VZPOMÍNKY NA VÍTA DE FONTGALLAND. (Birnbau, Brtnice, 1929, stran 95, cena Kč 3.50.) Znají téměř všichni „Duši dítěte“, z překladu P. Rozmahela. „Vzpomínky“ jsou cenným doplňkem; přinášejí drobné události, z nichž vidět sílu posvěcené duše dítěte. Knížka není jen pro mládež, i pro rodiče a pro vychovatele, jimž mnoho poví, kterak působit na náboženský vývin dětí. Čtěte a vlastního ducha osvěžíte. ifp.

Z RŮZNÝCH POLÍ

PAVLA KYTLICOVÁ: RODIČE A DĚTI, III. díl. (Nákladem autorky, Tasov, cena 40 Kč.) S nedočkavostí jako mnoho jiných čekal jsem na tento třetí díl. Takových knih, jež jsou prožity a v nichž se chvěje krev, horká a čistá, nezkalené literární tendencí, jest opravdu málo. Na každé stránce cítíme bít velkou mateřskou duši, která dobře porozuměla své drahé mamince. Ty naše dobré, staré maminky! Její síla a statečnost mluví o vkořeněném, hlubokém smyslu křesťanském, který dříve osvěcoval a vedl a podchycoval naše ženy. Užasle sledujem věrné vyličení vzácné, čisté a cílevědomé výchovné metody spisovatelčiny matky. Sesterské srdce zoufale kolikrát se rozbuší v knize při obavách a starostech o sourozence. A musíme si říci, že by při jiném otci nevyunikla tak ostře tato žena hrdinná a velkomyslná, která je typem

starých, do krajností obětavých českých žen. Při tom je kniha protkána příhodami veselými i vážnými, jež vynikají svým bezprostředním podáním. Česká Vídeň tu našla vzácnou historikyni. Odporuji co nejvřeleji. — Braitó. —

CAM: LA CRISE D'UN CHEF (Cott. des Fleurs et des Fruits — Ed. Spes, Paris) 1929, stran 219, cena 11 frs. Skautský román; jeden z těch, o nichž jsme zde již referovali, a to nejlepší z nich. Znáte Chautardův výraz „hérésie des oeuvres“? Duchovní rádce kteréš skupiny katol. skautů zachytil v románovém rouše bolestný rozlom v duši vůdce, jehož činnost nepramenila ze „Studnice vody živé“, a na konec oživenutí ducha vůdce v síle milosti. Dal bych jej čísti každému jinochu a dívce, kteří se spolčují, a jistě mnoho dobra přinese. J. F. P.

HYNEK DR. R. W.: OBROZENÍ ŘÍMEM (Čs. akc. tiskárna, Praha), 1929, I. díl, stran 160, cena ? Dojmy konvertitovy z Říma — plné vzpomínek katolíka na Věčné město. Vzpomínky konvertity, který po dlouhé době našel Cestu jedinou, uviděl Světlo a v jeho záři vidí za oponou dneška dávné svaté chvíle vítězícího křesťanství. Začnete-li čísti, neodložíte, dokud nedočtete, a potom si kleknete a pomodlíte se. S. B.

KALENDÁŘE. Dostal jsem již prvé kalendáře na rok 1930. Jsou to kalendáře školských bratří z Kimach-Villingen. Zvláště mám velkou radost z Theresien-Kalender. Kalendář ten odporuji ctitelům sv. Terezie z Lisieux. Bohatý výběr nových obrázků, článků a studií. Dobrým jeho druhem je všeobecnější kalendář. Dobrou věcí je též kalendář pro děti: Kalender für die kleinen Leute. Zvláště obrázky jsou velmi zdařilé. Tak se má pro děti malovati a vypravovati. H. M.

MAUSBACH: DASEIN UND WESEN GOTTES (2. Band, Der teleologische Gottesbeweis, 4.60 Mk, geb. 5.90 Mk, Münster, Aschendorff 1929). V přítomném stavu duševního života proudícího v subjektivních světových názorech chce postavit M. ve svých svazcích, z nichž vyšel druhý, názor „věčné filosofie“. Buduje na moderních vědeckých výzkumech a nepřechází bez povšimnutí aktuální filosofické hodnoty a otázky. Jeho metafysika je přístupna všem ve výkladu důkazu existence Boží, který rozvíjí z účelnosti ve vesmíru. Je tam vysvětleno mnoho, co se obyčejně předhazuje jako slabost důkazu. Moderní kritik, než se pouští do úsudku o důkazu, potřebuje podrobného prozkoumání a to mu dává přítomná kniha. —cb —

SCHMIDTS. V. D.: (Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, Münster i. W.: DER URSPRUNG DER GOTTESIDEE. II. Band: Die Religionen der Urvölker Amerikas. Str. XLIV, 1066, cena M. 26-. Světový odborník náboženských poměrů pravěku v tomto díle své práce v jednotlivostech dokazuje, co naznačil v teoretických rozbořech prvního dílu spisu. Z vlastního badání a ze světové literatury odborníků sestavuje zprávy o více než 40 kmenech amerických Indiánů, aby ukázal náboženské názory těch kmenů a náboženský obsah a ráz kmenových zvyků a zařízení. Je navzdý vědecky odbyta domněnka o beznáboženskosti pračlověka, vědecky bezvadně se ukazuje pravdivost odedávna hlásaného prazjevení u člověka od první zprávy, kterou o něm máme v dějinách a památkách. U všech kmenů se shledáváme aspoň se zbytky náboženské tradice a u většiny se svědectvími o monotheismu. Tato kniha by měla býti ve všech knihovnách vědeckých, aby se viděla neudržitelnost pohádek o pračlověku. Tím spíše, že je opravdu laciná za těch 26 marek. —s-

VERLAG V. J. B. MOHR (PAUL SIEBECK) TUBINGEN: DIE RELIGION IN GESCHICHTE UND GEGENWART. Lief. 53-54. Kinderkommunion - Kirchengeschichte. — Velmi obsažné články o psychologii dětství, církvi, církevních stavbách atd. —es —

— Lief. 55-57. Kirchengeschichte - Konfessionsstatistik. — Obšrně zpracovaná hesla o církevním dějepisu, církev. zpěvu, právu, církevní ústavě, kázni, o třídním boji, komunismu. —es-

MOMME NISSEN: „DIE KUNST REMBRANDTS“, Bilderbuch zu „Rembrandt als Erzieher“. 15 obr. v textu a 82 celostran. v měditisku. (Velk. 80, Mk 2.40), J. Muller, München 23. Vzácná publikace, kterou s radostí uvítá každý milovník umění. S obdivuhodnou jemností jsou podány „rembrandtovské“ kontrasty světla a stínu. M. Nissen stručně, ale výstižně podává úvod do R. světa; charakterisuje národopisné a biblické motivy v R. díle, jež je mohutným voláním po duši a po Bohu. — Bylo by žádoucnó, abychom též my Češi si více vážili svých starých umělců a vydali o nich podobná díla jako Němci v poslední době právě o Rembrandtovi.

KIERKEGAARD SOREN: UBER DEN BEGRIFF DER IRONIE. (Oldenbourg, München, str. 296, cena 9.50 Mk.) Mladistvé práce 28 letého Kierkegaarda hlásícího se o doktorát filosofie. Autor silně polemisuje s Hegelem a jeho romantickým

pantheismem. Kierkegaard sleduje zvláštní thesi. Chce dokázat, že Sokrates nebyl duch jemně šlechetný, nýbrž že byl kyselý ironik a to podstatně. V druhé části práce účinně potírá romantism. Proti romantické ironii staví ironii zvládnutou. Kniha je cenným, nezbytným dokumentem pro poznání Kierkegarda, jenž začíná i u nás nabývat slávy.

Braitto.

PRZYWARA ERICH S. J.: DAS GEHEIMNIS KIERKEGAARDS (Oldenbourg, München, 1929, str. 280, cena 8.50 Mk). K pochopení tohoto hlubokého myslitele poslouží dobře Przywarova studie. Můžeme říci, že Przywara věru mistrně odhalil vnitřní strukturu osobnosti a tím i díla a stylu K. Vidíme význam K. pro filosofii, zvl. filosofii náboženství. Správně ocenil Pr. velký význam Kierkegaardův jako bojovníka proti moderní aprioristické filosofii přítomnosti. Przywara vidí v K. vyvrcholení přítomného luteranismu. Zajímavé však je, že K. vroucně se přiklání k úctě mariánské. Strašně zachví duchem K. očekávání velkého, blízkého konce pro bankrot Evropy.

Braitto.

PRZYWARA : RINGEN DER GEGENWART. (Dr. Benno Filser-Verlag, G. m. b. H., Augsburg, 2 svazky, str. 985, cena M. 25—.) Sbírká článků, povětšinou rozborů knih, označujících etapy náboženských, theologických a filosofických proudů v Německu za leta 1922-27. 55 článků je sestaveno v oddílech: Náboženské zápasy — Filosofické zápasy — Cesta filosofie — Cesta k Bohu — Katolictví — Kant — Newmann — Tomáš Akvinský. Již sestavení prozrazuje pozorovatele zcela ponořeného do svého předmětu a vyzbrojeného vlastnostmi povolání pozorovatele a soudce. Zásada pozorování je naznačena větou: „Rozhodování je slovo označující tuto hodinu, rozhodování mezi náboženstvími. Ale rozhodnutí může nastati jenom tehdy, jestliže katolicismus a protestantismus, každý pro sebe, si uvědomí své nejhlubší, a odtud začnou nutné vnitřní vypořádání.“ Všechny směry, jimiž je zmítán nynější zápas duchů, chtějí ukázati to poslední, nejhlubší u katolického i u protestantského náboženství. Nejlepší legitimací pro autora jako vůdce spolehlivého je skutečnost, že několika nejhlubšími zásadami z filosofie, respektive z theologie luští všechny záhady doby. Jsou to hlavně: Analogičnost bytí, nauka o příčinnosti druhotné, všepůsobnost Boha a vlastní působnost člověka, a nádherná myšlenka o „katolické pokoře“. Pravá duchovní četba pro vzdělaného a hledajícího člověka a pro stojícího v bojích duší v přítomnosti.

-es—

BLAŽEJ RÁČEK T. J.: ČESKOSLOVENSKÉ DĚJINY. (Vydal Ladislav Kuncíř v Praze 1929.) Toužebně bylo očekáváno toto dílo, jež jest prvním pokusem o plné a všestranné vypsání československé historie. Není v naší literatuře uceleného zpracování čsl. dějin; Pekařova oktávanská učebnice je psána výhradně k účelům studijním, ohromná práce Novotného-Urbánka a slibná kronika Šimákova mají ještě hodně daleko k svému konci. Těžkého a odpovědného úkolu se podjal prof. Ráček. Rozvržení vnitřní mohlo by býti šťastnější. Proč tak důležité kapitoly: Mikuláš III. a Přemysl Otakar II. (str. 117), Maiestas Carolina (str. 162), otázka svatojanská (179), předchůdcové Husovi (str. 186—191), chiliastické blouznění (255) Komenský (469), současné pokroky hospodářské, (684), jsou tištěny petitem? Tak významné a DOBRĚ VYŘEŠENÉ otázky neměl autor klásti vedle svých úvah o sektách. K vyslovení svých názorů měl by si autor zvoliti rubriku poznámek a nevyrušovati čtenáře ze souvislé četby vlastního textu. Právě ta spousta drobných kapitol ubližuje cenné a velmi záslužné práci Ráčkově. V jednotlivostech dalo by se leccos namítnouti. Chyby: Jan Pálec místo Štěpán Pálec (str. 194), Hus vydal se do Kostnice 11. dubna místo 11. října (228) nutno považovati za nemilé omyly tiskové. Plně však autor nevyčerpal daného tématu; o Slovensku má zmínky velmi skrovné, o Podkarpatské Rusi neví. Nespornou předností Ráčkových dějin je jadrná střízlivost, s jakou vypravuje o ubrečených kapitolách našich dějin (na př.: české povstání). Jinak je dílo psáno poutavě, pěkně se čte, třeba není místy dbáno čistoty jazykové. Jistě vykoná mnoho dobrého ve školách, spolicích i rodinách, podrží svou cenu dlouho, bude podnětem k dalšímu přemýšlení.

Prof. dr. Jan Drábek.

OTTO KARRER: „GERTRUDENBUCHLEIN.“ Gebete der hl. Gertrud und der beiden Mechtilden. (160, str. 360, 21 měditisků, v plátně Mk 4.20) „Ars sacra“ Muller, München 23. Touha moderního člověka vrací se do minulosti. Moderní člověk se snaží obnoviti aspoň z části rozkvět mystiky. A tato knížka, nádherně vypravená, chce moderní lidi naučit modliti se, jako se modlila velká abatyše z Helfty, a její duchovní přítelkyně. Vřele doporučuji milovníkům pravé modlitby.

OTTO KARRER: „VOLKSGEBETBUCH AUS ALTEN GEBETEN UND LIEDERN.“ (160, str. 360, 21 měditisků, v plátně Mk 4.20.) Nakl. totéž. — Plamenná zbožnost středověku uchvátí každého. To dobře pochopil O. K., proto uspořádal z

květů středověké zbožnosti krásnou modlitební knížku pro lid. Jsou v ní modlitby pro všechny okamžiky lidského života. Důkaz, že lidské srdce bylo vždy stejné. Nebylo by možno učiniti něco podobného též u nás, vždyť máme také středověké české mystiky!

DR. THADDAEUS SOIRON O. F. M.: „DAS EVANGELIUM UND DIE HEILIGEN STATTEN IN PALASTINA.“ (80, str. 212, 51 obr., v plátně Mk 6.) Schöningh, Paderborn, 1929. — Nová kniha o Palestině. Čte se lehce jako cestopis, ale je to víc než cestopis. Je to četba Evangelia na posvátných místech v Palestině. Nutná kniha pro každého, kdo chce přesně rozuměti Evangeliiu, nepostradatelná kniha pro kněze a kazatele. Jsem vděčný P. S. za sepsání této knihy, jen syn strážců sv. Hrobu mohl něco takového napsat.

ČASOPISY

ZEITSCHRIFT FUR ASZESE UND MYSTIK 1929, 3. Barth, Zur Herz-Mariä-Verehrung des deutschen Mittelalters. Sinthern, Zur Geschichte und zur Verehrung der hl. Theresia vom Jesukinde. Chastonay, H. Bremonds Auffassung der Ignatianischen Exerzitien. Baumann, Aszese und Mystik des sel. Claudius de la Colombière. Stiglmayr, Bad und Bäder in der altchristlichen Kirche. Kempf, Die Verhandlungen der Ritenkongregation über Selig- und Heiligsprechungen im Jahre 1928.

BONNER ZEITSCHRIFT FUR THEOLOGIE UND SEELSORGE 1929, 3. Schneider, Der paulinische Begriff des Gewissens. Koeniger, Kirchliches und staatliches Eherecht. Braubach, Gewissenskämpfe eines geistlichen Fursten der Barockzeit. Andres, Literatur zur Mystik.

HOCHLAND 1929, Juli. Wittich, Sieg und Niederlage. Haensel, Herman Hefe. Schaumann, Der Petersiliengarten. Weingartner, Südtirol. Schiel, Der unbekannt Sailer. Winter, Neues über Baader. Babler, Otakar Březina.

SCHONERE ZUKUNFT 1929, 44. 45. 46. Sturm, Die kulturell-religiose Krise der Grosstadt. Brandenstein, Die neue Metaphysik und Peter Wusts Dialektik des Geistes. Debus, Die Religion als Jungbrunnen der Literatur und Kultur. Buchheit, Jugendkrise und Illusionspädagogik. Acken, Die heutige Mode im Lichte der Hygiene. Roth, Hervorragende Vertreter der religiösen Malerei im heutigen Mitteleuropa. Froberger, Die Rückkehr eines spanischen Dichters zur Religion. Sierp, Die Paneuropabewegung des Grafen Goudenhove-Kalergi. Geiger, Die hl. Hildegard von Bingen. Acken, Die heutige Mode im Lichte der Ästhetik. Pierre l'Ermite und Vincent McNabb, Zeitbilder.

LINZER THEOLOGISCH - PRAKTISCHE QUARTALSCHRIFT 1929, 3. Cohausz, Sendung und Geschichte des Propheten Elias. Koplér, Klerus und Politik. Danzer, Erziehungsziel in der Regel des hl. Benedikt. Knor, Rassenhygiene. Reinhold, Ruville über die Wiedervereinigung der christlichen Bekenntnisse. Kessler, Die Gute und Milde in der Seelsorge.

THEOLOGISCHE REVUE 1929, 7. Wilms, Zur Frauenmystik. Přehledy: Allgemeine Religionswissenschaft, Biblische Theologie, Historische Theologie, Systematische Theologie, Praktische Theologie, Christliche Kunst.

Vzácná novinka!

V nakladatelství Herder-Freiburg začíná právě vycházeti veliké dílo LEXIKON FUR THEOLOGIE UND KIRCHE

za redakce řezenského biskupa, známého vědátora DR. MICH. BUCHBERGERA.

10 svazků. Subskripční cena 24 M za 1 svazek lex. form. 32 archů. První sešit právě vyšel. Bude recensován v příštím čísle Hlubiny.

[vyobrazení] BERNINI: SV. TEREZIE